naš tednik

LETO XXVIII — Številka 16 15. aprila 1976 Cena 6.— šil. P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Solidarnostni prireditvi v Salzburgu in na Dunaju

Že pred celovško demonstracijo sta bili v drugih zveznih deželah dve solidarnostni prireditvi: v Salzburgu in na Dunaju.

V Salzburgu je prejšnjo sredo okoli 100 udeležencev informacijske prireditve, na kateri je govoril dr. Pavel Apovnik, sprejelo izjavo, v kateri se solidarizirajo z zahtevami celovškega solidarnostnega komiteja.

Na Dunaju je v četrtek zvečer okoli 400 ljudi bilo navzočih na solidarnostnem zborovanju v Albert-Schweitzer-Hausu. Vabil je Akcijski komite za izpolnitev člena 7 in proti ugotavljanju manjšine.

V imenu Akcijskega komiteja je sprva spregovoril mag. dr. Kurt Traar in utemeljil, zakaj se Akcijski komite solidarizira s koroškimi Slovenci ter gradiščanskimi Hrvati. Svoja izvajanja je podkrepil z primeri iz vsakdanjega življenja teh manjšin. V imenu slovenske narodne skupnosti na Koroškem je spregovoril dr. Zdravko Velik, stališče gradiščanskih Hrvatov je obrazložil Gerhard Emrich.

Novinar Harald Irnberger je nato prebral resolucijo, ki so jo udeleženci zborovanja soglasno sprejeli. V njej so se izrekli udeleženci proti vsaki vrsti ugotavljanja manjšine, ker bi to bilo proti duhu in vsebini člena 7 državne pogodbe. Ta državna pogodba pa ne predvideva, da bi manjšinske pravice bile odvisne od številčne moči manjšine. Razen tega bi načrtovano ugotavljanje manjšine pomenilo hud udarec za sporazumevanje narodov na Koroškem, ker bi se po novem osnutku izvedlo vsak čas tajno ali javno. Štetje bi poleg tega zajelo le tiste slovenske sodržavljane, ki so doslej vzdržali nacionalističnemu pritisku.

VESELE IN DOŽIVETE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELIJO VSEM BRALCEM PREDSEDSTVO NSKS TER UREDNIŠTVO IN UPRAVA „NT“!

Velikonočna Koroška

Ko sem na cvetno nedeljo poslušal berilo o Jezusovem trpljenju v bilčovski farni cerkvi in ponovno slišal staro izročilo o tisti pošastno divji jeruzalemski množici, ki so jo veliki duhovniki in starešine pregovorili, da naj zahteva v isti sapi življenje razbojnika Barabe in smrt pravičnega Nazarečana, sem se spomnil zadnje demonstracije po celovških ulicah in zaključne prireditve na Starem trgu. Mislil sem na nevidni škrlatni plašč, ki je moral obdajati udeležence celovške procesije, kaj drugega bi povzročilo to veliko zasmehovanje navzočega ljudstva? Vendar je vse zasramovanje v mojem spominu prav kmalu prekrila tista veličastna litanija z enim in istim klicem: Člen 7 — naša pravica!

Izgleda pa, da nas nihče ni uslišal, da se nas nihče ni usmilil. Izgleda, da bomo obhajali še več velikih in velikonočnih tednov, ne da bi se nam zasvital tisti zaželjeni veliki dan naše posebne enakopravnosti in dokončne uresničitve narodnih ter jezikovnih pravic. Važno je vendar dejstvo, da je to našo slovensko sedmočlensko litanijo molilo toliko nemško govorečih sodržavljanov, ki so — izhajajoč iz najrazličnejših, dostikrat celo precej nasprotujočih si političnih taborov — zrasli v solidarnost, ki je vsebina in naloga velikonočne Koroške, ker je pač posebni moralni imperativ, dolžnost politično aktivnega, bodisi zdaj samo zase ali celo za večjo skupnost odgovornega človeka.

Poleg tega je važno še spoznanje, da do svojega velikega dneva tudi v bodoče skozi vse velike noči obvezno premostujemo monolog in zrastemo v dialog z vso njegovo odprtostjo, širino in duhovnim bogastvom, da tako uvidimo važnost nazorov in mnenj drugih v zvezi z našim položajem.

Nismo namreč prišli zgolj po naključju v trenutni politični položaj na Koroškem kot Pilat v vero. S Pilatom se sploh ne moremo istovetiti. Nasprotno, hodili smo od Poncija do Pilata, od oblasti do oblasti, in nismo našli svojih pravic. Naši Pilati so bili desetkrat bolj nedostopni kakor tisti prvi oblastniki v starorimski Palestini. Tembolj si še dandanes prav radi umivajo roke v nedolžnosti ...

Niso se spremenile razodete resnice, ne merodajna dejstva, ki jih srečavamo v družbi, v kateri živimo! Potrebna je zato vsakoletna obnova velikonočnega veselega oznanila, ki leži v zavesti in upanju, da se bodo razmere vedno samo tedaj spremenile, če se spremenijo tudi ljudje!

Po tinjskih literarnih pogovorih, ki so dokazali, da brez angažmaja, ki pomeni predvsem zavezništvo, ni uspeha, ni razvoja, ni življenja, sem se odpeljal domov v prepričanju, da odnesem s seboj na Dunaj košček velikonočne Koroške in da bom letos praznoval s svojo družino in s svojimi prijatelji versko vstajenje, ker bom še dalje veroval v resničnost od mrtvih vstalega Zveličarja, ki jamči s svojim odrešenjem tudi dostojanstvo slovensko govorečega človeka na Koroškem. Feliks J. Bister, Dunaj

3500 ljudi demonstriralo proti ugotavljanju

Okoli 3500 ljudi je sledilo pozivu Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev: od celovškega kolodvora so se v mogočnem sprevodu pomikali proti centru koroške prestolnice. Nosili so s seboj številne transparente ter ponavljali gesla v obeh deželnih jezikih: „Člen 7 — naša pravica“, „Ne damo se preštevati“, „Nismo številke, smo ljudje“, „Člen 7 — 21 let neizpolnjen“, „Nismo sami, demokrati so z nami!“.

Policije je mrgolelo kot že dolgo ne. Nekateri časopisi, ki pač vse bolje vedo, so poročali, da bodo pripotovali ekstremisti iz inozemstva, policija pa da jih bo fotografirala. S tem naj bi se zbali nekateri potencialni udeleženci demonstracije. Toda vse lažne vesti niso pomagale, demonstracija je bila preveč viden uspeh.

Ko so se pomikale dolge vrste demonstrantov proti Staremu trgu, so jih na pločnikih izžvižgali ter želeli k vragu čez Karavanke številni nestrpneži (Horuck, übern Loibl z'ruck!) Neki filmski snemalci zahodnonemške televizije bi jih skoraj čutil, če ne bi posegla vmes policija.

Varuhi javnega reda pa so na Starem trgu popolnoma odpovedali. Namesto da bi zaprli tudi stranske ulice, ki peljejo na Stari trg, so se zadovoljili s tem, da so napravili verigo pred približno 300 nahujskanimi in čisto jasno organiziranimi protidemonstranti. In tako je policija tudi dopustila, da so z žvižganjem ter tuljenjem skušali motiti prireditev — zvesto po geslu, da ima najglasnejši že prav. Čeprav je demonstracija nekaj povsem demokratičnega, se nihče od hišnih lastnikov na Starem trgu ni upal, da bi dal Solidarnostnemu komiteju na razpolago električni tok za ojačevalce in mikrofone. Tako so morali govorniki na streho kombija, ki je imel mobilno zvočno napravo. Prvi glavni govornik je bil Feliks Wieser, ki je govoril v imenu manjšinskih organizacij v komiteju (izvlečke iz njegovega govora objavljamo na 2. strani).

Zastopnik nemškogovorečih skupin v Solidarnostnem komiteju Josef Mandl (Arbeitsgemeinschaft katholischer Jugend) je naslovil pretresljiv apel:

- na koroško mladino, naj se informira o položaju koroških Slovencev, naj pove svoje mnenje, naj sodeluje na mirni bodočnosti za obe narodnostni skupnosti, naj se solidarizira proti preštevanju;
- na katoliške duhovnike dvojezičnega ozemlja, naj se zavedajo, da je od njih odvisno, ali se bo dosegel pri sporazumevanju med narodnima skupnostima napredek in če bo možna večja solidarnost nemškogovorečih Koroščev s slovensko narodno skupnostjo;
- na urednike ORF-a ter koroških časopisov, naj še več poročajo o položaju koroških Slovencev ter naj obrazložijo vzroke za konflikt ter možnosti za rešitev;
- na vse Koroščе, naj imajo pomisleke proti preštevanju, naj to povedo tudi v pismih bralcev, pa tudi partijskim sekretarjem;
- na deželnega glavarja, naj se ob tisočletnici Koroške zavzame za skupno rešitev manjšinskega vprašanja;
- povabil je vse Koroščе, naj se informirajo pri Solidarnostnem komiteju o vzrokih, zakaj zavedni Slovenci vidijo v ugotavljanju ogrožanje eksistence;
- apeliral je tudi na Slovence, naj s svojim ravnanjem in s svojo držo olajšajo solidariziranje z njihovimi težnjami;
- končno pa je apeliral na poslance parlamenta, naj glasujejo proti ugotavljanju ter naj se zavzemajo za pogajanja s koroškimi Slovenci.

Zastopniki posameznih svetovnonazorskih skupin so nato podali kratka stališča. Za verske organizacije je spregovorila Edda Konrad. Dejala je, da je Jezus Kristus stal na strani odvisnih, zatiranih, obrobnih plasti družbe, da je prikazal krivico, da je aktivno sodeloval, da bi bili za vse ljudi ustvarjeni isti življenjski pogoji, da je prebil norme in načine zadržanja, ki so odtujile ljudi. Krščanske vere se zavzemajo za pravičnost, enakost, bratstvo in ljubezen, človeško dostojanstvo, razvoj in solidarnost. Toda kaj pomagajo take besede, če se ne spremenijo v dejanja?

Zastopnik komunističnih organizacij mag. Gerhard Streingress je dejal, da je boj koroških Slovencev več kot narodnostni boj, ampak se gre načelno za vprašanje nadaljnjega demokratičnega razvoja.

Podobno je spregovoril tudi Udo Preis, zastopnik socialističnih organizacij v solidarnostnem komiteju. Prav tako zastopnik dunajskega Akcijskega komiteja mag. dr. Kurt Traar, ki je zaključil z besedami: „Artikel 7 ist auch unser Recht — člen 7, naša pravica!“

Udeleženci so nato sprejeli še resolucijo, naslovljeno na zvezno vlado, poslance v parlament ter na demokratično javnost (objavljamo jo posebej). S puntarsko „Le vkup, le vkup“ se je končala manifestacija solidarnosti med obema narodoma.

Izraz solidarnosti je bil kajpak nerazumljiv za pristne Koroščе. Ne glede na to, da so še posebej vpili in žvižgali, če so govorili zastopniki večinskega naroda (kakšno „narodno izdajstvo“!), so časopisi simpatije bralcev za nemškogovoreče demonstrante skušali utopiti s tem, da so vse skupaj vrgli v komunistični koš. In socialistični dnevnik je puntarsko pesem bralcem predstavil kot partizansko. Da prastrah ne bo zamrl.

Resolucija, sklenjena na demonstraciji

Udeleženci demonstracije Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev, ki je bila v petek v Celovcu, pozivajo avstrijsko zvezno vlado, naj se odpove načrtovanemu „ljudskemu štetju posebne vrste“ in naj v polni meri izpolni določila člena 7 avstrijske državne pogodbe brez vsake vrste ugotavljanja manjšine na vsem dvojezičnem ozemlju.

Ugotavljanje manjšine, ne glede na to, v kakšni obliki in pod kakšnim imenom bi bilo izvedeno, bi pomenilo, da Avstrija odstopa od izpolnitve nacionalnih pravic koroških Slovencev v smislu določil člena 7 državne pogodbe. Ne bi pa pomenilo tudi nič drugega, kot preštevanje tistih Slovencev, ki so vzdržali pod nacionalističnim pritiskom, s tem pa tudi naknadno legalizacijo tega pritiska. Hkrati bi ugotavljanje manjšine poneslo nacionalno mržnjo in sovraštvo do zadnje vasi, obe narodnostni skupnosti pa bi odvrnilo od drugih važnih socialnih vprašanj, ki v enaki meri zadevajo obe narodnostni skupnosti ter bi prizadejalo hud udarec sporazumevanju med njima.

Zakon o ljudskem štetju posebne vrste hočejo sprejeti proti volji koroških Slovencev in proti volji velikega števila demokratičnih organizacij in posameznikov vseh političnih in svetovnonazorskih smeri. V Celovcu zbrani udeleženci demonstracije pozivajo poslance avstrijskega parlamenta, naj upoštevajo, da demokratična javnost omejeni zakon vse bolj odklanja in ga naj v parlamentu zavrnejo.

V Celovcu zbrani udeleženci demonstracije pozivajo tudi vse demokratične avstrijske organizacije, naj po vzoru solidarnostnega komiteja v Celovcu, ki deluje na podlagi akcijske enotnosti organizacij in posameznikov iz različnih političnih in svetovno nazorskih taborov, razvijejo podobna gibanja v vseh avstrijskih deželah. Ugled Avstrije v demokratični svetovni javnosti je že dovolj trpel zaradi nenehnega umikanja odgovornih pred manjšinam sovražnimi silami. Prispevajmo k temu, da si bo mednarodna javnost lahko ustvarila podobo tudi v tistih Avstrijcih, ki pojmujejo izpolnitev 7. člena avstrijske državne pogodbe kot zadevo vseh avstrijskih demokratičnih sil, ki se ne zavzemajo samo za mirno sožitje Koroščev, ampak vseh narodnostnih skupin v Avstriji, na podlagi narodnostne enakopravnosti in prijateljstva med narodi.

Celovška demonstracija v ogledalu tiska

Idealne primerke za učbenik manipulacije je nudila socialistična Kärntner Tageszeitung, ko je poročala o demonstraciji. Ne glede na to, da je izbiro slik izvedla tako, da bi povprečen bralec dobil vtis, da so udeleženci samo žugali s pestmi, je namestnik in brat glavnega urednika Walter Primosch zapisal, da je z demonstracijo manjšinski problem dobil novo razsežnost, da je eskaliral. Da bi kdajkoli Heimatdienst povzročil eskalacijo manjšinskega problema, v KTZ še nikoli ni bilo zapisano. Za KTZ so pač Slovenci vsega krivi:

Gestern erlebte Klagenfurt eine Aufschaukelung des Minderheitenproblems, wie es niemand in dieser Republik wünschen kann. Sicher, es ist jedermanns Sache, in einer Demokratie demonstrierend auf die Straße zu gehen. Dieses Recht der völligen Meinungsfreiheit ist eines der wesentlichsten Unterscheidungsmerkmale zwischen Österreich und totalitären Staaten, wo politisch Andersdenkende nicht selten hinter Gittern landen. Es kann aber nicht mehr jedermanns gute Sache sein, sich ausgerechnet vor den Karren einer Handvoll Leute spannen zu lassen,

Čigav vtis?

SN-Kurzinterview Kurswechsel?

In der Kärntner Minderheitsfrage ist in letzter Zeit die extreme Linke aller Schattierungen zunehmend aktiv geworden. Man bringt sie vor allem mit dem Zentralverband der slowenischen Organisationen in Verbindung, der bis zu den Landtagswahlen 1975 die SPÖ unterstützt hatte, dann aber nach links abrückte. Die SN sprachen mit Franci Zwitter, Obmann des Zentralverbandes. Aus den Antworten Zwitters ist zu erkennen, daß der Verband offenbar bemüht ist, wieder einen vorsichtigen Kurswechsel zurück einzuleiten.

SN: *Im Solidaritätskomitee für die slowenische Minderheit haben sich Kommunisten und andere Linksextreme breitgemacht. Fürchten Sie keine Sympathieverluste für die Slowenen?*

ZWITTER: Es ist richtig, daß Linke eine starke Rolle spielen. Ich habe bei einer Sitzung des Komitees auch Auseinandersetzungen zwischen KP-Mitgliedern und Maoisten festgestellt. Ich habe meinen Leuten im Zentralverband den Rat gegeben, sich in dem Komitee nicht zu engagieren. Dies ist eine Organisation des Mehrheitsvolkes. Ich gebe Ihnen zu, daß die Aktivitäten der Linken einen ungünstigen Eindruck machen.

SN: *Sie haben bei der letzten Landtagswahl eine Empfehlung für die KPÖ abgegeben.*

ZWITTER: Aber auch für die slowenische Kärntner Einheitsliste (KEL), die wir eigentlich nicht wollten. Bedenken Sie aber — und das hat niemand registriert: Wir haben bei den letzten Nationalratswahlen erklärt, daß von nationalem Standpunkt aus keine Partei wählbar sei, es dabei aber auch um andere Dinge gehe und daß jeder die ihm zusagende Partei wählen solle.

SN: *Im Gespräch mit Kärntner SP-Funktionären gewinnt man den Eindruck, daß die SPÖ ihr Verhältnis zu den Slowenen verbessern will, ebenso umgekehrt.*

ZWITTER: Ja, dieser Eindruck besteht.

Interview: Gerhard Steininger

(Iz Salzburger Nachrichten)

die Bannerträger des Kommunismus sind.

Das ist zweifellos bedenklich und absurd. Schon gar, wenn — wie gestern in Klagenfurt — Demokraten von links bis rechts der Überzeugung sind, für die Rechte einer völkischen Minderheit auf die Straße gehen zu müssen, tatsächlich aber die Kulisse für kommunistische Organisatoren bilden.

Eines kann schon heute gesagt werden: Mit der gestrigen Demonstration wurde das Problem lediglich eskaliert, denn mit Argumenten der Faust läßt sich keine Befriedigung herbeiführen. Ebenso wenig, wenn man sich den Kommunisten in die Hand gibt, Kinder demonstrieren läßt und mit einer Partisanen-Hymne in Kärnten eine Demonstration beendet.

Hoffentlich fühlt sich die Gegenseite nicht herausgefordert, ihre Stärke unter Beweis zu stellen ...

Neverjetno, kaj vse so si medtem že dovolili Slovenci! Po cestah ne hodijo več s povešeno glavo in s sramežljivo zardelimi ušesi, ampak celo že samozavestno. Nezaslišano! To je povzetek iz Pustovega komentarja „Selbstbewußt" v Volkszeitung:

Die jugoslawischen TV-Leute hatten ihren großen Tag.

Und so filmten sie, wo immer ein Zuschauer am Straßenrand kritisch die Miene verzog, und sie hielten jedem Zwischenrufer blitzschnell das Mikrofon unter die Nase. Heute werden sie wohl ihren Landsleuten vor Augen führen, wie „verfolgt diese armen Slowenen" in Kärnten sind.

Diese „armen Slowenen" sind aber sehr selbstbewußt und nicht selten recht provokant durch die Stadt marschiert. Diese Haltung sollten die Jugoslawen ihren Landsleuten zeigen. Denn dieser slowenische Demonstrationszug, der gestern seine Parolen gegen die Volkszählung in die Straßen hämmerte, beweist doch vor aller Welt, wie frei und ungehindert diese Minderheit in diesem freien Land leben kann! I. P.

Heinz Stritzl pa je v „Kleine Zeitung" zapisal med drugim:

Nach dem wochenlangen propagandistischen Trommelfeuer befürchtete man gestern in Kärntens Hauptstadt nichts Gutes. Das Aufatmen darüber, daß die Demonstration des Solidaritätskomitees für die Rechte der Kärntner Slowenen ohne ernsten Zwischenfall verlief, war förmlich körperlich spürbar. Zu einer ernsthaften Gegenaktion kam es nur auf dem Alten Platz, wo die Hauptkundgebung ablief. Die Polizei bewahrte jedoch die Nerven und blieb jederzeit Herrin der Lage. Ein Kommentar eines der leitenden Beamten hat Allgemeingültigkeit für die gestrige Atmosphäre: „Wir sind dazu da, um unsere Pflicht zu erfüllen, hoffen aber, daß Kärnten dieses Problem, ohne Schaden zu nehmen, hinter sich bringt."

Und was sollte die Gegendemonstration eigentlich bezwecken? Pfeifen und Johlen sind keine Argumente, sie wären daher besser unterblieben. hs.

Precej drugače kot socialistično glasilo Koroške je demonstracijo ocenil Helmut Griess v socialističnem glasilu Štajerske „Neue Zeit". Dočim je Primosch v KTZ še besnel proti soudeležbi komunističnih skupin, je Griess pravilno zapisal, da so tega pojava krive le večinske stranke, ki so klonile Heimatdienstovim zahtevam. Prav tako je „Neue Zeit" kot edini časopis tudi kritično ocenil zadržanje policije. Nekaj izvlečkov:

Als der ordnungsgemäß angemeldete und von der Polizei auch genehmigte Demonstrationszug sein Ziel, den Alten Platz, erreicht, stellt sich jedenfalls heraus, daß die Polizei es verabsäumt hat, die Seitengassen, die in den Platz münden, entsprechend abzusperren. Während die Demonstration den Platz von der Ostseite betritt, stoßen etwa 200 Gegendemonstranten durch die Kramergasse genau in Richtung jenes Teiles des Platzes vor, wo die Schlußkundgebung stattfinden soll. Ein ohrenbetäubendes Pfeifkonzert empfängt also den Demonstrationszug, in dem auffallend viele jungen Menschen mit marschieren, die hier ihre ersten prägenden „demokratischen" Erfahrungen machen. Wenn sie nicht schon bei ähnlichen Gelegenheiten erlebt haben, wie dünn der Boden der Toleranz sein kann.

Eines fällt auf: Wenn slowenisch gesprochen wird, etwa als Felix Wieser vom Zentralverband der Kärntner Slowenen am Wort ist, verstummen die Pfuirufe fast völlig. Um so lebhafter werden sie jedoch, wenn „Deutsche" sprechen: Etwa Josef Mandl, der Zweite Vorsitzende der Arbeitsgemeinschaft der Katholischen Jugend, Udo Preis vom sozialistischen Bund Kärntner Studenten oder Kurt Traar von der Jungen Generation der SPÖ aus Wien. Ihnen verzeiht man den „Verrat an der deutschen Sache" nicht.

Einen besonderen Höhepunkt erreicht die Protestwelle, als mit Edda Konrad von der Katholischen Arbeiterjugend eine Frau namens der konfessionellen Jugendorganisation spricht: „Jesus Christus ist auf der Seite der Abhängigen, Unterdrückten, der gesellschaftlichen Randschichten gestanden ..."

Ein Kapitel für sich ist die Mitwirkung der KP an dieser Demonstration. Angeblich soll auch KP-Chef Muhri mitmarschiert sein: Mit dem ihnen eigenen Geschick haben sich die Kommunisten in das Vakuum gedrängt, das dadurch entstanden ist, daß die im Parlament vertretenen Parteien sich für die von den Slowenenführern abgelehnte Volkszählung ausgesprochen haben. Mag sein, daß die anderen Organisationen im Aktionskomitee den Kommunisten zuviel Platz eingeräumt haben, wie man ihnen jetzt vorwirft. Aber daß es zu diesem Vakuum gekommen ist, ist nicht ihre Schuld, sondern wohl die der demokratischen Parteien, die sich unter dem Druck des „Kärntner Heimatdienstes" entschlossen haben, die Minderheit gegen deren erklärten Willen zu zählen.

Alles in allem: „Kärnten frei und ungeteilt" — wie einer der Schlachtrufe einer der Gegendemonstranten lautet? Wohl nicht, denn: Frei höchstens so weit, als man es eben sein kann, wenn man von irrationalen Leidenschaften beherrscht wird. Und ungeteilt erst recht nicht: Zumindest an diesem Abend schien Kärnten in zwei Gruppen geteilt, zwischen denen es keine Brücke zu geben scheint.

G. Steininger je pod naslovom „Mehr Vorsicht bei der Auswahl der Freunde" zapisal v Salzburger Nachrichten:

Das Echo in Kärnten war, wie zu erwarten, nicht eben positiv. Das Organ der Landes-SPÖ sprach von einer „unerwünschten Aufschaukelung" des Problems, die ÖVP-Zeitung wunderte sich, daß „die armen Slowenen aber sehr selbstbewußt" seien. Nur die unabhängige „Kleine Zeitung" befand, daß die Gegendemonstration besser unterblieben wäre. Einhellig kritisiert wurde die Rolle von Linken aller Schattierungen, jener oben zitierten „Freunde", die die Demonstration als Plattform für ihre eigenen Postulate benützten. Ein KP-Sekretär als Kundgebungsredner: „... der Minderheitenkonflikt (ist) eng mit den Klassenauseinandersetzungen in Österreich verbunden." Daß sich die Slowenen von den Kommunisten distanzierten, half nicht viel. Man hatte ein Argument, das Ganze als KP-Demonstration abzutun, was es nun in der Tat nicht war. Und man muß auch feststellen: Die radikale Linke hätte keine Chance, die Minderheit vor ihren Karren zu spannen, ließen die demokratischen Parteien die Slowenen — wenigstens in der Öffentlichkeit — nicht so im Stich. Dennoch: Die Slowenen täten gut daran — und es gibt Anzeichen dafür —, bei der Auswahl ihrer Freunde wählerischer zu sein. Sie laufen sonst Gefahr, jene Sympathien zu verlieren, die ihnen unvoreingenommene Österreicher jederzeit entgegenbringen.

Govor dipl. inž. Wieserja na demonstraciji

„Nam koroškim Slovencem so v naši zgodovini že mnogi napovedali, da nas kmalu ne bo več. Borili smo se z Matijo Gubcem v kmečkih puntih, aktivno smo se vključili v NOB in prispevali k temu, da je Avstrija l. 1955 postala samostojna in svobodna država. To se pravi, da je člen 7 avstrijske državne pogodbe tudi sad našega boja proti fašizmu.

Koroški Slovenci smo od leta 1955 do danes naslovili na avstrijske in koroške oblasti celo vrsto prošenj, predlogov, osnutkov, spomenic, pozivov, protestnih resolucij in zahtev. Stalno smo poudarjali, da smo pripravljeni pogovarjati se o konkretni realizaciji predpisov iz člena 7 avstrijske državne pogodbe. Tudi na zadnjih razgovorih na Dunaju smo ponovno poudarili, da želimo konkretnih-stvarnih pogajanj. Vedno znova pa smo morali v zadnjih letih ugotavljati, da oblasti naših predlogov pogosto niso niti prebrale, da je cela vrsta pogovorov služila vsemu drugemu, kot stvarnim konkretnim pogajanjem za realizacijo predpisov iz avstrijske državne pogodbe.

Protestiramo proti poskusu cepitve koroških Slovencev in proti poskusu, da hočejo odvzeti obema osrednjima slovenskima organizacijama tisto legitimno pravico zastopstva, s katero ju je naše ljudstvo že neštetokrat poverilo.

Varanje mednarodne javnosti in skrajno nedemokratičen je način, kako nam avstrijska vlada na eni strani odreka pravice, ki so zajamčene v členu 7 avstrijske državne pogodbe, na drugi strani pa se z vso odločnostjo zavzema za Južne Tirolce.

Na tem mestu izrekamo vso našo podporo Južnim Tirolcem v njihovem boju, hkrati pa jih pozivamo, da naj nas tudi oni v tem trenutku, ko nas hočejo avstrijske oblasti prešteti, odločno podprejo. Od avstrijske vlade zahtevamo, da naj uporablja tudi v lastni državi ista merila, ki jih zastopa na Južnem Tirolskem.

Naravna pravica koroških Slovencev je, da imamo kot narodnostna skupnost dobre stike z matičnim narodom. Na tem mestu pozivamo matični narod, da naj v mednarodni javnosti razkrinka nedemokratično manjšinsko politiko republike Avstrije.

Tudi danes se koroški Slovenci zavzemamo za to, da bi čim prej prišlo do rešitve naših problemov znotraj Avstrije. Zato tudi naša aktivnost v Solidarnostnem komiteju. **Naša pravica je, da se, ko ugotavljamo, da nam avstrijska vlada še vedno odreka naše pravice, obrnemo tudi na mednarodno javnost.**

Dokler pa nad nami visi meč preštevanja in dokler nimamo naših demokratičnih pravic, ki nam pripadajo in dokler tista avstrijska vojska, ki bo ob 1000-letnici praznovanja Koroške korakala po Celovcu javno zbira denar za Kärntner Heimatdienst, res nimamo vzroka, da se veselimo in praznujemo skupaj s tistimi, ki nas hočejo izbrisati iz naše več kot 1000-letne domovine. Od tukaj sporočamo vsem tistim, ki zavirajo demokratične družbene procese, da smo prepričani, da bodo naši potomci v prihodnje praznovali obletnice Koroške domovine skupaj z drugimi demokrati.

Siti prosjačenja in drobtin prav sedaj ob 1000-letnici Koroške trdno in odločno zahtevamo skupno ob podpori demokratov večinskega naroda — pravice, ki nam gredo in ki bi jih morala dati demokratična država tudi tedaj, če ne bi imeli mednarodno zajamčene pogodbe, kot je avstrijska državna pogodba.

Prav v teh dneh so si v Kanalski dolini v Ukvah naši bratje prvič v zgodovini izborili pravico, da lahko z uradnim dovoljenjem oblasti poučujejo slovenščino. Tudi v Trstu se Slovenci trenutno z vso silo borijo za enakopravnost. Pod pritiskom demokratične javnosti vedno pogosteje zmagujejo demokratične zamisli, ki bi bile še pred nekaj leti popolnoma neizvedljive.

Stalno se moramo zavedati, da preštevanje ni sklenilo avstrijsko ljudstvo, temveč hočejo to izvesti vrhovni predstavniki političnih strank, ki imajo v prvi vrsti, poudarjam, v prvi vrsti pred očmi le strankarsko-politične interese, ki se vedno ne ujemajo z interesi avstrijskega ljudstva.

V zadnjih dneh so na Dunaju sklenili, da se bodo še enkrat pogovorili z manjšino. Ta korak pozdravljamo. Pripravljeni smo, da svoje doprinesemo k sporazumni rešitvi našega vprašanja. Pri tem pa apeliramo na avstrijsko vlado, da je rešitev odprtih vprašanj možna samo in edino sporazumno s prizadetimi, to je z nami koroškimi Slovenci.

Če pa bodo avstrijske oblasti iskale rešitve brez nas in nas s silo skušale prešteti, kljub silnemu pritisku, ne bomo klonili. Skušali bomo štetje preprečiti in se braniti pred vsemi naklepi, ki iz štetja izhajajo.

Solidarnost, ki jo danes tukaj demonstrirajo pripadniki večinskega naroda, je izraz skrbi za demokratičen razvoj v deželi.

Torej skupno z demokrati večinskega naroda v boj za demokratične pravice, za realizacijo člena 7 avstrijske državne pogodbe in skupno proti preštevanju."

Podržavljena industrija kaže Koroški mrzel hrbet

Ob priložnosti občnega zbora koroške delavske zbornice je prišlo konec minulega tedna do dokaj masivne kritike na račun osrednje uprave podjetij podržavljene industrije (ÖIAG). Povod za to kritiko je dala prisotnost generalnega direktorja te uprave na omenjenem občnem zboru. Tenor te kritike se je glasil: medtem ko podržavljena industrija po drugih zveznih deželah razvija čedalje večje aktivitete, pušča Koroško čedalje bolj na cedilu.

S tem v zvezi je predsednik koroške delavske zbornice, dež. posl. Ernst Stecher poudaril, da je število koroškega prebivalstva, ki živi od dela v podržavljenih podjetjih, v zadnjih letih močno nazadovalo. Zgolj z ukinitvijo premogovnika v Št. Štefanu v Labotski dolini je zgubilo 1441 delavcev svoje delovno mesto. Težave v rudniku železa Hüttenberg so povzročile nadaljnje odpuste delavcev, do občutnih odpustov pa je prišlo tudi v podjetjih BBU (Plajberške rudniške unije) in v podjetju KESTAG v Borovljah. Okroglo 16.000 brezposelnih, ki so jih v deželi našteli letos februarja, je v veliki meri posledica dejstva, da osrednja uprava podržavljene industrije doslej ni poskrbela za ustanovitev podjetij, ki bi vsaj deloma zapo-

(Dalje na 6. strani)

HANNS HAAS:

USA boykottierten Staatsvertrag 1948

„JUGOSLAWISCHE GEBIETSANSPRÜCHE" WAREN NUR VORWAND — ES GING UM DIE NATO

Hierzulande tut man immer noch so, als wäre der Staatsvertrag durch ein russisches Njet bis 1955 verzögert worden. Eine soeben erschienene, hier auszugsweise wiedergegebene Arbeit*) zweier junger österreichischer Historiker beweist, daß es bis in die Anfangszeit der NATO die USA waren, die den Vertrag blockierten.

Diese Arbeit zeigt auch, daß die sowjetische Unterstützung der jugoslawischen Gebietsforderungen in Südkärnten keine unbedingte war und nicht erst anläßlich des Kominform-Konflikts, dem Bruch Stalins mit Tito, Mitte 1948 eingestellt wurde (bzw. ein Jahr später bei der Pariser Konferenz endgültig vom Tisch kam).

Seit Jahresbeginn 1948 stemmten sich die USA und die Westmächte überhaupt vehement dagegen, den Staatsvertrag abzuschließen. Die Annahme des französischen Cherrière-Planes durch die Sowjetunion signalisierte für die US-Politik die Gefahr einer sowjetischen Forcierung des Vertrages; ebenso die Wiederaufnahme der Verhandlungen auf der Ebene der Bevollmächtigtengespräche am 20. Februar 1948. Unter dem Druck dieser Verhandlungsfortschritte wurden die USA gezwungen, mit Boykottierungsmaßnahmen einzusetzen. Die Ereignisse in der Tschechoslowakei lieferten dafür einen Vorwand, denn grundsätzlich maß die US-Politik diesem Ereignis keine überragende Bedeutung bei.[1]

Bereits vor der kommunistischen Machtergreifung in der Tschechoslowakei (25. Februar 1948) hatte der US-Außenminister George Marshall seine Absicht bekräftigt, den Verhandlungswillen der Sowjets auszunützen, dabei aber nur seinen Vertrag zu unterzeichnen, der den US-Vorstellungen entsprach und insbesondere den Sowjets keine extensive wirtschaftliche Position in Österreich einräumte.[2] Was er befürchtete, war ein konkretes Offert der Sowjets an die Österreicher, das die USA zwingen würde, ihre kompromißlose Haltung einzugestehen. Die US-Politik war also gezwungen, einerseits den Vertrag zu boykottieren, andererseits aber auch der Loyalität der Österreicher besonderes Augenmerkt zu schenken. Ihre Verhandlungsführung von Februar bis Mai 1948 diente diesen beiden Zielen.

Bereits am 10. März hatte Marshall, einer Empfehlung der vereinigten Stabschefs folgend, dekretiert: „Vom militärischen Standpunkt ist es unerwünscht, einen Friedensvertrag, der den Rückzug der Besatzungstruppen nach sich zieht, mit Österreich zu dieser Zeit abzuschließen."[3]

Doch war es für die US-Unterhändler in London schwierig, dieser Richtlinie zu folgen und den Aufschub der Vertragsfertigstellung mit dem Verhalten der Sowjets bei den Verhandlungen zu begründen. Denn die Sowjets zeigten sich äußerst kompromißbereit. Am 31. Mai modifizierten sie die Bestimmungen über die Zahlungsbedingungen der Ablösesumme für das deutsche Eigentum ganz wesentlich. Resigniert berichtete der US-Verhandler Reber an den US-Kommissar in Österreich, General Keyes, und an den Wiener US-Botschafter Erhardt: „Unserer Meinung nach wird es der sowjetische Vorschlag, der die Stellung der Sowjets in Österreich stärken soll, für die USA unmöglich machen, die Vertragsverhandlungen in der Sache des deutschen Eigentums abzubrechen."[4]

Am 5. April stellten die Sowjets erneut ihre Kompromißbereitschaft unter Beweis, indem sie eine Anzahl von Bestimmungen des Artikels 35 modifizierten. Reber hatte den Eindruck, er sei von einer „fliegenden Untertasse" getroffen worden. „Für uns ist die §-64-Frage (Anm.: Die entscheidende Frage) noch immer unbeantwortet, d. h. wollen Sie einen Vertrag in der gegenwärtigen Situation in Europa", schrieb Reber an Marshall. Die Antwort des Außenministers war eindeutig: „Es geht mir darum, daß wir uns gegen Wunscherfüllungen des Abschlusses des Österreichvertrags stellen. Wie stehen die Wahrscheinlichkeiten zwischen den allgemeinen Auswirkungen eines Vertragsabschlusses auf die Weltsituation und dem Risiko einer sowjetischen Subversion der Regierung nach einem Truppenabzug?"[5]

Doch sprachen sich die britischen Unterhändler für eine Ausnutzung der Kompromißhaltung der Sowjets aus. Es werde, so berichtete Reber am 14. April, immer schwieriger, einen Vorwand dafür zu finden, daß kein Vertrag zustande käme, besonders den Österreichern gegenüber.[6]

Schließlich fand sich doch ein Vorwand, und zwar in der Frage der österreichisch-jugoslawischen Grenze. Diese Angelegenheit war in der jüngsten Verhandlungsrunde noch nicht zur Sprache gekommen. Am 14. April machte Reber seinem Vorgesetzten gegenüber sogar den Vorschlag, daß man davon abkommen sollte, die Jugoslawen zu Besprechungen einzuladen, um nur nicht den Anschein zu erwecken, daß man überhaupt weiterverhandeln wolle.[7]

Als die Frage dann doch behandelt wurde und die Sowjets erneut eine Grenzrevision befürworteten, beschlossen die westlichen Unterhändler sofort, die Verhandlungen zu sprengen. Es wurde nicht einmal in Erwägung gezogen, zu prüfen, welchen Stellenwert die sowjetische Aussage in Koktomows Verhandlungstaktik hatte. Erst nach dem faktischen Abbruch der Verhandlungen, am 19. Mai, setzte sich Reber mit Koktomow in Verbindung. Dieser erklärte ihm sofort, daß die sowjetische Delegation in der Grenzfrage einen durchaus flexiblen Standpunkt einnehme: „Sie hätten die jugoslawischen Forderungen unterstützt, aber im Interesse einer Übereinkunft wären sie bereit, andere Vorschläge anzuhören, welche diese Forderungen berücksichtigten. Auf neuerliches Drängen sagte er, daß dies einige territoriale Veränderungen zugunsten Jugoslawiens einschließe."[8]

Auch der politische Repräsentant beim sowjetischen Hochkommissar in Wien, Koptelov, erklärte gegenüber dem österreichischen Außenminister Karl Gruber, daß die Änderung der Grenzen keine Bedingung seine qua non der sowjetischen Österreichpolitik sei.[9] Einen ähnlichen Eindruck hatte auch der österreichische Botschafter in Moskau, Norbert Bischoff. Alles spricht dafür, daß die Sowjets die Unterstützung der jugoslawischen Forderungen nur noch beibehielten, um einerseits eine gerechte Regelung der Belgrader Reparationsforderungen und andererseits eine Festlegung der Minderheitenrechte für die österreichischen Slowenen und Kroaten zu erreichen.[10]

Doch es ging den Westmächten nur darum, die Verhandlungen zu sprengen, und zwar mit einem Vorwand, der für den Österreicher plausibel klingen konnte.

An dieser Einstellung der USA zum österreichischen Vertrag änderte sich auch Anfang 1949 nichts, als in London erneut die Bevollmächtigten der Außenminister verhandelten. Die USA boykottierten weiterhin den Vertrag. Vorgeblich, weil die Sowjets nicht der Beibehaltung der österreichischen Grenzen zustimmten. Tatsächlich, weil sie keine Entscheidung treffen wollten, „bevor das Sicherheitssystem der westlichen Gemeinschaft eine innere Stärke entwickelt hat", bevor die NATO zu einem effektiven Militärinstrument ausgebaut war.[11]

*) Rudolf G. Ardelt/Hanns Haas: Die Westintegration Österreichs nach 1945, Österreichische Zeitschrift für Politikwissenschaft, Wien, Nr. 4/1975

Anmerkungen:

1 Foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers (im folgenden: FR), 1948 IV, S. 736
2 FR 1948 II, S. 1454
3 FR 1948 II, S. 1474
4 FR 1948 II, S. 1482
5 FR 1948 II, S. 1490
6 FR 1948 II, S. 1496
7 Ebenda
8 FR 1948 II, S. 1505
9 FR 1948 II, S. 1507
10 Peter Calvocoressi: Survey of International Affairs 1949—1950, London 1953, S. 261 ff
11 Außenminister Dean Acheson in: FR 1949 III, S. 1087

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

25% ALI MANIPULACIJA ŽIVLJENJA

Seme obveznosti
je uspešno prodrlo
v maternico sovraštva
in oplodilo jajčece nestrpnosti.
Avstrijka je zanosila.
S pomočjo treh izbranih očetov.
Med osporavano nosečnostjo
se je parlamentarna babica
pripravljala na rojstvo
težko pričakovanega deteta.
Po kratkotrajnih porodnih bolečinah
je zakričal otrok krivice.
S škarjami navidezne naklonjenosti
so mu prerezali tanko popkovnico.
Sodelujoči očetje
so se zaradi rahlega otrokovega zdravja
zaskrbljeno posvetovali.
Enodušno so ugotovili
eksistenčnost življenja
nad
petindvajset!

- mi -

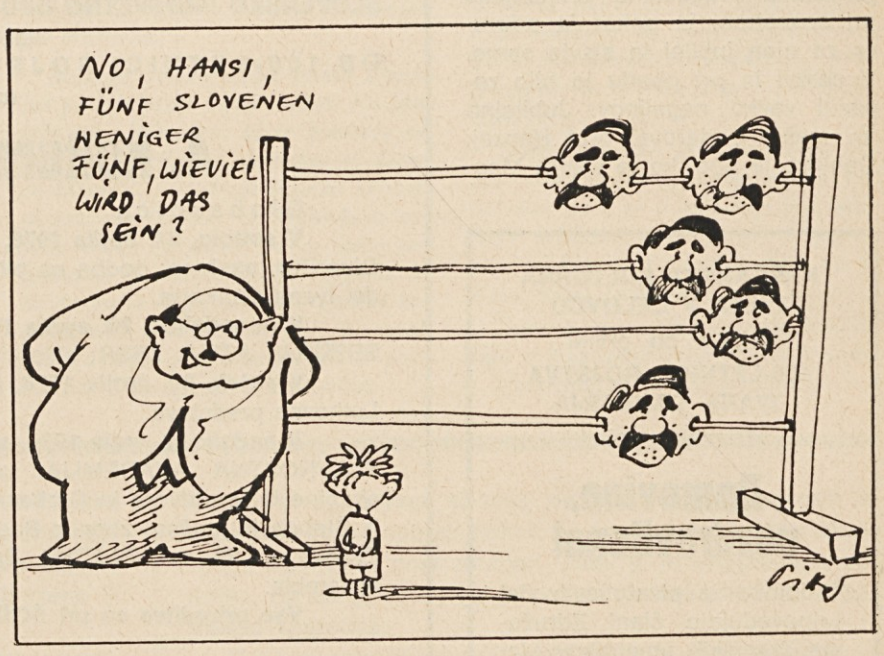

KOMENTAR „NEUES FORUM"

Blinde und Taube

Der Gesetzesentwurf, welcher der Regierung die Anordnung einer Minderheitenfeststellung ermöglichen soll, tut dies mit folgenden Worten: „Fragen nach der Zahl der Blinden, Taubstummen und Körperbehinderten sind zulässig. Die Familiensprache kann bei österreichischen Staatsbürgern auch geheim erhoben werden" (Entwurf des Bundeskanzleramtes/Verfassungsdienst, 1. Dezember 1975). Daß Slowenen bei der Familiensprache nicht so ohne weiteres Slowenisch angeben dürfen, erhellt aus den Erläuterungen, die den slowenenfreundlichen Begriff der Familiensprache wieder in Richtung (deutscher) Umgangssprache zurückdrängen: „Maßgeblich kann stets nur die vom Befragten nunmehr verwendete Familiensprache sein, auch wenn er in früheren Jahren (z. B. als Kind bei seinen Eltern) eine andere verwendete."

Das Gesetz ist plebiszitär angelegt: Die Regierung läßt zwar in ganz Österreich zählen, aber in Teilen (sprich Kärnten) kann sie Einzelfakten, nämlich die Familiensprache, neben den anderen Daten, die in üblicher Weise durch Zählkommissäre erhoben wurden, geheim ermitteln — mit Wahlzellen und allem Drum und Dran. Es muß also in Kärnten ein doppelter Apparat bereitgehalten werden — einer für eine Volkszählung und einer wie für eine Wahl. Ob die einander nicht beeinflussen werden? Was wird der „deitsche" Gutsbeamte und Förster sagen, wenn er als Zählkommissär den Slowenen erklärt, das Sprachbekenntnis werde geheim ermittelt?

Wahl impliziert Wahlkampf. Das Gesetz zwingt die „Wahlparteien" der Sprach-Wahl, die Volkstumsvereine, geradezu in einen Wahlkampf: „Wählt's Deitsch!"

Die „Außerordentliche Volkszählung" ist der Paravent zu einem terroristischen Akt gegen die Minderheit. Daß das ganze österreichische Volk gezählt wird, ist nur Staffage, verstärkt sogar noch den plebiszitären Charakter des Unternehmens („Nur wenige Promille der Österreicher wollen zu Tito ..."). Man bringt die Bürger in eine Zwickmühle, vergleichbar mit den Nürnberger Gesetzen: entweder sie treten aus der unpolitischen Haltung heraus und protestieren, setzen sich dem Terror aus — oder sie werden zum Komplizen eines Diskriminierungsaktes, der sie für weitere Schritte in derselben Richtung anfällig macht (Schuldgefühl erzeugt Haftungsgemeinschaft).

Die Durchführung des Gesetzes obliegt den Gemeinden: „Innerhalb der Gemeinden sind die Erhebungen gegebenenfalls nach Gemeindebezirken, Straßen, Gassen und Plätzen anzuordnen." Die kleinste Einheit, deren Resultate veröffentlicht werden, sind Ortstafeln mit mindestens 30 Personen, wobei die Familienväter für ihre unmündigen Kinder mit erklären; wo da wohl die Geheimhaltung bleiben wird?

Gar keine Geheimhaltung ist z. B. vorgesehen für Kärntner slowenische Studenten in Wien, die sich laut Gesetz am Studienort zählen lassen müssen, wenn sie über 19 sind.

Eine Pikanterie am Rande: Während die Rechtsreformer stolz auf die Abschaffung des Haushaltsvorstands hinweisen, tritt er hier als Bekenner für seine Kinder wieder voll in seine Rechte („Der Begriff des Haushaltungsvorstandes ist ein für die Volkszählung typischer Begriff", sagen die „Erläuterungen").

Es ist klar — die Deutschnationalen werden das Ganze zu einem neuen Abstimmungskampf à la 1920 eskalieren. Den Kärntnern wird man sagen, es ginge um den Anschluß an Tito. Und die SPÖ wird bis zum bitteren Ende mitmachen, weil sie weiß, daß sie in Kärnten die gesamtösterreichische Mehrheit verlieren kann. Hat nicht Kreisky am SPÖ-Parteitag zu Koneny gesagt, die Mehrheit sei wichtiger als Prinzipien? Nun also, wenn sich „das Volk" faschisiert (nämlich diejenigen Klassen, auf die hin man die Partei öffnen will) — muß sich dann auch die Partei faschisieren? Oder gibt es irgendwo noch Prinzipien, die wichtiger sind als die Mehrheit?

Michael Siegert

Jubilejno slavje v Celovcu

V nedeljo, 14. marca, je obhajala v Celovcu srebrni jubilej redovništva sestra Magdalena, roj. Roza Komar, iz Metlove. Ko je kot 20-letno dekle začutila Kristusov klic, da se mu posveti kot redovnica, je hotela vstopiti v red sester elizabetink v Celovcu. Naključje jo je privedlo k sestram uršulinkam, ki so jo radevolje sprejele in jo takoj poslale v Salzburg, kjer je opravila noviciat in napravila tudi večne obljube. Po večletnem bi-

vanju v novozgrajenem samostanu je šla še v Linz, od koder so jo sosestre v Celovcu poklicale nazaj, ker se je njihovo število precej zmanjšalo. Sestre pa so bile preobložene z delom z mladino v otroškem vrtcu, v glavni šoli in strokovni šoli za učiteljice ročnih del, ki jih vse vodijo sestre uršulinke. Sestra Magdalena je zaposlena kot vratarica in jo vsak čas lahko srečamo nasmejano. Dobro znana je tudi revnim in lačnim v mestu, ker njo, ki je dobrota sama, ne prosijo zastonj. Poleg svoje zaposlitve kot vratarica se udejstvuje kot umetnica ornamentov, ki jih izdeluje z lepljenjem slamnatih delcev in cvetja različnih rož na pripraven papir, ki je uporaben za posebna praznična voščila. Ljudje se za te biljetke zelo zanimajo in jih zelo radi kupujejo. Da je sestra Magdalena priljubljena pri sosestrah, je pokazala priprava za njen jubilej in slavje samo. V cerkvi in pri obedu je bilo zapaziti veliko nageljnov. Jubilejno sv. mašo je daroval brat Hanzej. Ganljivo je bilo, ko je sestra Magdalena pred oltarjem z veseljem obnovila svoje redovne obljube. Praznične pesmi med sv. mašo so zapele sosestre. Ob koncu so še sorodniki zapeli: „Marija, skoz' življenje voditi srečno znaš".

Zahvala velja sestri prednici za izvrstno kosilo, ki ga je skupno z gojenkam pripravila nad sto gostom. Slišati je bilo lepe nagovore in prav za njo zložene pesnitve o njenem redovnem življenju v preteklosti, katere so predvajale sestre uršulinke in nečaka Pepka Kowatsch in Hanzej Komar. Posebna zahvala velja tudi gdč. Ivanki Lipar, ki deluje pri sestrah kot vzgojiteljica in ki je skrbela za veselo razpoloženje gostov. Najprej je zapela z dijakinjami več pesmi, nato pa je na harmoniko igrala naše domače „viže". Po kosilu je ob mizi sorodnikov s svojim sopranom krepila lepe narodne pesmi, ki so se neprenehoma vrstile.

S slovenskimi petimi litanijami so se zahvalili Materi božji za lepi dan in se poslovili od sestre Magdalene z željo, da bi ji Bog dal zdravja in moči v njenem nadaljnjem poslanstvu.

Občni zbor KSŠ na Dunaju

Pred dvema tednoma je imel Klub slovenskih študentov na Dunaju svoj redni občni zbor. Obširna poročila pričajo o živahnem udejstvovanju, v njih pa so odborniki opozarjali tudi na številne težave, ki se pojavljajo. Ena izmed njih je naraščajoče število klubskih članov, ki jih je treba v kar se da velikem številu vključevati v klubsko življenje. Predsednik Mirko Boročnik je v svojem poročilu postavil problem tako: „Problem notranjega povezovanja KSŠ bomo v prihodnosti tem bolje reševali, čim bolj se bomo poglobili v temeljne zasnove Kluba, se pravi v njegovo neosporavano nadstrankarsko usmeritev. Ta nadstrankarska usmeritev ni nikakršen mehkužni in mlačni kompromis v smislu slogaštva, kot si nekateri morda zamišljajo, temveč je po našem mnenju edino mogoča pot uspešnega narodnopolitičnega boja koroških Slovencev pod novimi pogoji. Podlaga naših skupnih političnih naporov, vezilo naše politične volje je pojem akcijske enotnosti vseh pozitivnih narodnih sil na jasno začrtani podlagi demokratičnega boja za uresničitev določil državne pogodbe."

Zgoraj omenjene problematike se je dotaknil tudi še z druge strani: „Izobraževanje klubskih članov postaja vedno bolj pereč problem. Danes se tudi na Dunaju razvija zelo široka diskusija o narodnopolitični problematiki. Razvija se na najrazličnejših ravneh, tja do zelo zahtevnih, rekel bi znanstvenih razprav o temeljnih vprašanjih razvoja zadnjih desetletij. Raven te diskusije se je splošno dvignila in ravno zavednim slovenskim študentom pripada naloga, da forsirajo te razprave in jih obogatijo s konkretnim, utemeljenim zgodovinsko-sociološkim znanjem."

Iz predsedniškega poročila je bilo razvidno, da Klub pojmuje akcijsko enotnost vseh narodnih sil med koroškimi Slovenci kot predpogoj uspešnega nastopanja v narodnopolitični borbi. S tem neločljivo povezana pa je nujna usmeritev na dolgoročno zavezniško akcijsko enotnost z demokratičnimi silami večinskega naroda. Šele realizacija teh dveh predpostav omogoča uspešno integracijo tretjega sestavnega dela našega boja, namreč pomoč in solidarnost matičnega naroda in njegove države.

V posebnem poročilu je odbor informiral članstvo o napredovanju solidarnostnega gibanja tako na Dunaju kakor tudi v Celovcu.

Kajpada zelo obširno je bilo poročilo tajnika KSŠ o celotnem delovanju Kluba. V preteklem letu je bilo v Klubu 26 sestankov. Na njih so referirali o antifašističnem boju, o narodnem vprašanju in drugih problemih znani in manj znani predavatelji, med drugimi France Klopčič, Matej Bor, dr. Karel Šiškovič, Hans Kalt in dr. Franci Zwitter. Klubaši so priredili tudi 4 družabne večere — tudi to je važno za gojitev enotne skupnosti vseh slovenskih študentov. Kulturni referat je organiziral dva filmska večera, poleg tega pa so člani skupno — to v precejšnjem številu — obiskali 4 pomembnejše gledališke predstave. Tajnik je precej obširno poročal tudi o dokaj intenzivnem sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami v Jugoslaviji, o kontaktih Kluba z Hrvatskim akademskim klubom, s Klubom jugoslovanskih študentov na Dunaju in s KSŠG. Kooperacija z osrednjima organizacijama še ne funkcionira z obema enako dobro. Omeniti je treba tudi še dve pomembni iniciativi Kluba v preteklem letu: skupen obisk študentov in dijakov Slovenske gimnazije v koncentracijskem taborišču Mauthausen in pa študijsko posvetovanje za višješolce Slovenske gimnazije.

Novo izvoljeni odbor pa je v svojem programu obljubil, da bo skupaj z vsemi člani nadaljeval dosedanjo politiko.

PRIREDITVE

„GORENJSKI SLAVČEK"
Operna predstava v mestnem gledališču v Celovcu
Gostuje: ansambel Opere SNG Ljubljana
Prireditelj: SPZ
Čas: nedelja, 25. 4., ob 15. uri

„POČENI PRSTAN"
Prireditelj: KPD Šmihel
Kraj: farna dvorana Šmihel pri Pliberku
Čas: velikonočni ponedeljek, 19. aprila, ob 19.30

„JEPE S HRIBA"
Prireditelj: SPD Rož
Kraj: Št. Jakob, farna dvorana
Čas: nedelja, 25. 4., ob 19.30

PLES
igra ansambel Štiri kovači
Kraj: Šoštar v Globasnici
Čas: nedelja, 18. 4., ob 19.30

RAZSTAVA
izbora del Koroške likovne kolonije v Vuzenici 1970-75
Kraj: Aula slovenica
Čas: 26. aprila do 30. aprila

OBČNI ZBOR SPD BILKA
Kraj: Bilčovs, pri Miklavžu
Čas: sobota, 24. 4., ob 20. uri

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V GLOBASNICI IN SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „EDINOST" V PLIBERKU
vabita
OB 100-LETNICI ROJSTVA IVANA CANKARJA
na

4. kulturni festival

Globasnica
V soboto, 24. aprila 1976, ob 20. uri:
Otvoritev, nastopa: godba na pihala, gledališče Ptuj z recitalom del Ivana Cankarja.
V ponedeljek, 26. aprila 1976, ob 20. uri:
SREDNJA AZIJA, ZSSR; skioptično predavanje Mirka Kunčiča.
V petek, 30. aprila 1976, ob 15. uri:
Lutkovna predstava.
V nedeljo, 2. maja 1976, ob 15. uri:
SLAVNOSTNA AKADEMIJA; nastopajo: mladinske folklorne skupine iz Preddvora in Globasnice, moški zbor SPD „Edinost" iz Štebna in mešani zbor iz Radovljice.
Zvečer ob 20. uri: PLESNA ZABAVA; igrata dva priljubljena ansambla.
Vse prireditve so pri ŠOŠTARJU v Globasnici.

Pliberk
V torek, 27. aprila 1976, ob 20. uri:
SREDNJA AZIJA, ZSSR; skioptično predavanje Mirka Kunčiča. pri BREZNIKU.
V četrtek, 29. aprila 1976, ob 20. uri:
KONCERT NARODNE ZABAVNE GLASBE z humorističnimi vložki. Nastopajo „VESELI PLANŠARJI".
V petek, 30. aprila 1976, ob 18. uri:
LUTKOVNA PREDSTAVA.
V soboto, 1. maja 1976, ob 20. uri:
FOLKLORNA PREDSTAVA, nastopa folklorna skupina iz Hrvatske.
Razen v torek so vse predstave v dvorani Schwarzl v Pliberku.
Vsi prisrčno vabljeni!

- V VSEH BANČNIH POSLIH VAM JE NA RAZPOLAGO
- DOMAČA POSOJILNICA!

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU
prireja ob priliki
100-LETNICE ROJSTVA IVANA CANKARJA
dramski recital

Domovina, pozdravljena!

Odlomke iz pisateljevih del pripovedujejo člani Združenja dramskih umetnikov Maribor:
Anica Vebletova
Rado Pavalec
Volodja Peer
Marjan Bačko

- **v** soboto, 1. maja 1976, ob 20.00 v Farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku

Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu
- v nedeljo, 2. maja 1976, ob 10.30 v Farni dvorani v Selah

Prireditelj: KPD „Planina" v Selah
- ob 14.30 pri Pušniku v Ločah

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero" v Ločah
- ob 20.00 v Narodnem domu v Dobrli vasi

Prireditelj: SPD „Srce" v Dobrli vasi
- v ponedeljek, 3. maja 1976, ob 16.00 v gospodinjski šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu

Prireditelj: Prosvetno društvo Velikovec.
Prisrčno vabljeni!

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

RUTAR-CENTER
- **ugodno dobavi**
- **in hitro na dom**
- **dostavi**

Učitelj se poslavlja od učenca

(V spomin rajnemu Rihiju Peršé, Župančevemu z Obirskega)

Tih in skromen je bil tvoj pogreb. Tako kot si bil ti skozi kratko „pesem življenja". Da, samo dobro kitico pesmi-življenja si živel in že odpel. Kaj teh 32 let, ko si jih komaj teden dni prej izpolnil, preden si odšel kot izpeta pesem, ki izzveni v neskončnosti . . .

Tvojemu dedu po materini strani niti trideset let ni bilo, ko je umrl; pa oče je štel tudi komaj nekaj nad trideset, bil je partizan in je morda na posledicah velikih naporov v prehajkani zimi 1944/45 tako prerano končal.

Rajni Rihi je bil majhen človek — a se je že kot majhen šolar izkazal zlasti na pevski plati. Morda so že nekateri pozabili, da je pel tudi v našem šolarskem zboru. Kako sta odpela s Katrijo tisti dvospev iz ptičje svatbe. Rihi je bil ljubko majhen. A imel je poguma. Velikega poguma. Tako je možato stopil pri otvoritvi remeniške šole pred takratnega deželnega glavarja in zrecitiral svoje pozdravne besede. Da, Obirčani smo pomagali takratnemu remeniškemu učitelju pri izvedbi velike proslave. In Rihi je pel tretji glas. Pa pozneje, ko je bil že iz šole, je sodeloval pri nastajajočem moškem zboru, če smo ga le klicali. Bil je tudi na koncertu skupnih moških zborov na Dunaju in Gradiščanskem pred 14 leti.

Kot rečeno: Tih in skromen, vedno bolj v ozadju in neopažen od velikega življenjskega ospredja, tak si bil, tako si živel — tako si ustvarjal samostojno družinsko življenje . . . Preprost in nezahteven kot narodna pesem iz našega kraja. Kdor ima srce in posluh, jo posluša. Izgublja pa se v velikem hrupu. Kljub svoji telesni majhnosti pa si bil velik — velik s svojo pesmijo, dobro voljo, svojo skromnostjo! So pesmi, ki smo jih skupno peli. Mnogokrat. Veseli — ne s pregrado tukaj učitelj, tam nekdanji učenec. Ne. So pesmi, ki vežejo vse mostove, vse duhove. In s tako pesmijo boš vedno živ v nas.

(Valentin Polanšek)

Kova Küchen
- **direktna prodaja k cenam proizvodnje**
- **tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo**
- **od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.**

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI:
PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schiefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

- **Potrebujem sezonsko pomoč**
- **(zajtrk in sobe). Penzion Kakl,**
- **Log/Auen 60, 9220 Vrba/Velden.**

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Ob božjem grobu v Jeruzalemu

Na veliki petek, ko hodimo molit Najsvetejše k božjemu grobu, hite naše misli v Jeruzalem h grobu, kjer je počivalo Telo našega Gospoda.

Skozi stoletja so kristjani iz vseh delov sveta romali na ta sveti kraj. Kdor je imel srečo poljubiti zadnje počivališče Gospodovo na tej zemlji, se je zastonj upiral ginjenosti, da bi zadržal solze, ki so mu nehote privrele iz oči.

Sleherni dan ob vseh urah, ko je bazilika božjega groba odprta, se neprenehoma ob božjem grobu vrsté pobožni častilci iz vse Palestine in iz ostalega sveta.

Jeruzalemčanke, odete v svetel musolin, prihajajo k božjem grobu skrušene in resne. Le tu pa tam privzdignejo z obraza tančico, da se vidi od sonca ožgan obraz, v katerem živo gore črne oči. Počasi se bližajo svetemu kraju in spoštljivo poljubljajo marmor božjega groba.

Za njimi prihaja vaščan iz Betanije, oblečen v dolgo platneno tuniko, ogrnjen v širok bel ali črn plašč. Na glavi nosi ruto z dvema vozloma zavezano, podobno, kot jo nosijo beduini. Pokriža se hitro trikrat, štirikrat, nasloni čelo na marmor in je ves prevzet.

Lepa Betlehemčanka iz Gospodovega rojstnega kraja v modri, rdeče oborobljeni tuniki, z belim visokim naglavnim nastavkom, pod katerim se živo odraža pravilen, cvetoč obraz, z lepimi, mirnimi očmi, se bliža božjemu grobu dostojanstveno, pa ponižno.

Za njo stopica vsa neznatna in drobna prebivalka Ain Karima, domovine Janeza Krstnika. Odeta je v širok ogrinjač, pod katerim skriva svoje dete. Globoko se prikloni in oba, mama in sinček, poljubita božji grob.

Tako neprenehoma prihajajo ljudje v turbanih, fesih, klobukih, opravljeni po arabsko, egiptovsko, sirijsko, evropsko. Vrste se bogati, revni, učeni in preprosti. Med nje so pomešani svečeniki najrazličnejših veroizpovedi: ponižni sinovi sv. Frančiška, beli dominikanci, grško pravoslavni s črnim, visokim pokrivalom. Armenci, Kopti in še nešteti drugi.

To pobožno romanje traja vse do sončnega zahoda, ko se bazilika zapre.

Romar pa, ki je prišel od daleč in ne upa več v življenju obiskati božjega groba, ostane čez noč v baziliki, hoteč si za vedno vtisniti v dušo bližino svetega kraja.

Tedaj ostane duša sama s svojim Gospodom. Telo se privije k mrzlemu marmorju kakor dete k materi, duša pa se pogrezne v skrivnost neizmerne ljubezni Gospodove.

Tu sem naj bi prišli vsi tisti, katerih srce je polno prevzetnosti in napuha. Tu naj bi prečuli eno noč ob Tvojem grobu, Gospod, ki si dejal o sebi, da si krotak in iz srca ponižen. Tu naj bi čule vse tiste mladenke, ki so tako polne ponosa nad svojo telesno lepoto in premišljevale Učenikove besede: „Le eno je potrebno“ (Luk 10, 42). Tu sem naj bi prišli sebičneži, versko mlačni in brezbrižni, tisti, ki žive samo za ta svet, da bi ob Tvojem grobu,

o Zveličar naš, spoznali, kaj je smisel življenja, kaj je naš končni cilj, katerega si nam Ti s svojo smrtjo pripravil.

Ob grobu Gospodovem duša spozna in razume, da je za človeka le eno potrebno, to je življenje po veri. Tisti, ki je tukaj počival, je prinesel na zemljo svoj božji nauk in hoče, da vsi po njem živimo.

To življenje je morda preprosto in revno, pa polno bogastva notranje sreče in miru. To življenje je radost mladosti, moč zrelosti, blagoslov starosti. To je veselo, milosti polno življenje z Njim in v Njem, ki je bil rojen v Betlehemu in je za nas v Jeruzalemu umrl.

Ob grobu Gospodovem spozna človek Resnico in Življenje.

M. ELIZABETA, O. S. U.:

Trpeči Jezus

Pod oljkami strt, uničen klečiš,
za naše grehe trpiš ...
V skrivnostni grozi srce ti drhti,
bridkost ti izžema kaplje krvi.
Iz vsake odseva tvoje srce:
Kdo drugi bi bil jih prelil za mé.

Nedolžno, izmučeno tvoje telo
pokrito s krvjo ...
V sovraštvu divjem biči grozeče
vanj režejo brazde skeleče.
Iz vsake trepeče mi tvoje srce:
Kdo drugi bi bil jih prenesel za mé?

Namesto kraljeve krone zlate
so spletli trnovo zate ...
Kako se zadira nje ostro želo
ti v glavo trpečo, prebada čelo!
Tako se poniža le tvoje srce:
Kdo trnovo krono bi nosil za mé?

Na križ so pribili te, ljudstvu v zasmeh,
za strašni naš greh ...
Umiraš, pogreznjen v najglobljo bolest,
do konca ljubezni usmiljeni zvest.
Na križu spoznam tvoje célo srce:
Kdo drugi bi križan umiral za mé?

M. Elizabeta, O. S. U.:

Največji trenutki

Blaženih juter trenutki največji:
Mašnik nad čudežem božjim strmi:
križani Jezus je v rokah njegovih,
v kelihu kaplje rešilne krvi ...

Ginjen povzdigne hostijo belo,
kelih povzdigne z rešilno krvjo:
milosti morje se zlije na zemljo,
viri nebeških dobrot se odpro.

U veri te molim, trpeči Zveličar,
gledam pribite roke in noge,
trnjevo krono, ustnice žejne,
bledo obličje, odprto srce ...

Nedoumljiva je tvoja ljubezen:
sleherno jutro iz rajskih višav
stopiš med svoje, da s srcem odprtim
zemlji ponudiš svoj prvi pozdrav.

Nedoumljiva je tvoja ljubezen:
z žeblji napisal v krvavo si dlan
vsako daritev na naših oltarjih,
vsak obhajilni presrečni moj dan ...

Vstajenje

Tam od Gorjancev se dviga beli dan, jasen in svetal, poln božjega blagoslova. Nalahno zardi sivkasto nebo, zableščijo se belordeči oblački in končno prileze dostojanstveno kot kralj, rdeča krogla — sonce. U trenutku plane življenje v naravo. Zlati žarki objemajo vse, prav vse se leskeče v čudovitem siju. Vzbudi se pesem, mehka, vesela, pobožna pesem božjih pevk. Oglasili so se ptičji kori v še golih kronah skrivljenih tepk in jabolk, zaživelo je gosto vrbovje ob bistrem potočku.

Ci-ci, ci-ci ... U zgodnje velikonočno jutro drobi sinica veselo pomladno pesem. Kristalna rosa kane na nizko zeleno travo, na zlatorumene košarice trobentic in zapozneli beli bratci odpirajo svoja drobna očesca.

Vsa prerojena je danes narava. Odela se je z mirno svečanostjo, močneje zaživela, kot bi hotela pokazati, da razume pomen današnjega praznika.

Študent Janko stopa preko oživelih poljan proti farni cerkvi. Na levi leže tihe košenice, ki se končajo ob črni črti gozdnega obronka, na desni se čarobno svetlikajo biserni kristali v sončnih žarkih, ki prepletajo zelene trate. Iz dalje pa se kaže zelenkasta streha visokega zvonika, ki se dviga iz kope hiš med golimi sadovnjaki. Od vseh strani, po vseh belih cestah, poteh in stezah se premikajo črne gruče proti cerkvi.

Zazibljejo se bronasti zvonovi, zadoni in zapoje, kliče in vabi k vstajenju. Brneči zvoki prekričijo ptičje žvrgolenje in objamejo vse božje stvarstvo. Janko pospeši korak. Še trenutek in že je med sadovnjaki. Srce mu zakipi v radosti, mehka slutnja nečesa veselega, lepega, vzvišenega mu prevzame srce, ko močneje utriplje v čudoviti mehkobi.

Vstajenje! Čudežno vstajenje Gospoda !

— — —

Aleluja ... aleluja ...

Gospod prihaja.

Star mož stopa s počasnim korakom iz cerkve. S suho roko dviga kip Gospoda Zmagovalca, ki je pravkar znova vstal iz groba in prinesel svetu novo odrešenje. In za njim prihajajo skozi široka cerkvena vrata dekleta in žene. Prikaže se škrlatno nebo in pod njim župnik s lesketajočo se zlato monštranco. Trije ministranti zvončkljajo, pevci zapojejo iz polnih grl: „Aleluja, aleluja ...“

Janko pobožno poklekne pred belim Odrešenikom. Tiha sreča mu napolni dušo in v sebi čuti vso veličino velikonočnega jutra. Njegovo srce prekipeva v veselju, čuti, da je Krist vstal tudi zanj.

Zvonovi pa zapojejo, vsa narava kipi v pomladni velikonočni krasoti.

Veselimo se, Krist je vstal!

LEV DETELA: (28. nadaljevanje)

Koroški pesniki in pisatelji

Prav bi torej bilo, da bi naši pesniki videli tudi določene pozitivne realnosti, določena pozitivna dejstva tudi drugod. Če namreč skuša Kokot svoje osnovno preprosto pesniško izhodišče prekrivati z globljimi, poglobljenimi, objektivnejšimi, miselno dognanimi filozofskimi resnicami, potem mora znati gledati tudi na nasprotne strani manj čustveno obarvano, torej zares trezno in modro.

Zakaj resnica je, da so znali veliki umetniki prikazati vse silnice in protisilnice sveta in človeka kar se da podrobno in analitično, iz različnih zornih kotov takorekoč, tako da je OBJEKTIVNA RESNICA SVETA tembolj zažarela iz njihovega pesniškega dela. To moremo opazovati pri Balzacu, pri Dostojevskem, a tudi pri pesnikih, kot so bili na primer Byron ali pa Puškin in tudi naš Prešeren.

Izrekli smo to pripombo o potrebi objektivnejšega gledanja tudi na senčnejše strani sveta samo z dobrim namenom. Opazovati namreč moremo, da so določeni deli naše literature preveč enostranski, preveč čustveno razboleli, zato objektivno nepopolni. To bi mogli videti tudi na nekaterih Messnerjevih literarnih modelih, ne le torej pri Kokotu; videti pa bi to dejstvo mogli tudi pri nekaterih drugih avtorjih vsaj ob določenih trenutkih. Prav zaradi tega, prav zaradi dokajšnje nadarjenosti naših literatov, ni potrebno, da svoje pesniške resnice zmanjšujejo z nerazčlenjenimi in nerazloženimi, neobjektivno prikazanimi protidejstvi. Prav v imenu resnice Kokotove poezije, prav zaradi izvirne moči te naše nove literature, bi bili toliko bolj veseli, ko bi se ta literatura še mnogo podrobneje spopadla z vsem našim časom, lepim in trpkim, slovenskim in neslovenskim, in ga pregnetla v čvrsto novo literarno in poetično telo.

Toda povrnimo se h Kokotovemu pesniškemu svetu, predvsem k njegovim najnovejšim pesniškim stvaritvam.

Sprva moramo pogledati, kako drugi gledajo na Kokotov pesniški svet. Predvsem nas zanima, kako gleda nanj centralna Slovenija, zakaj kritične analize, ukvarjanje s Kokotovo poezijo je doslej prihajalo skoraj izključno samo od tam. Predvsem nas zanima, kaj so v uvodnih besedah h Kokotovim pesniškim zbirkam povedali in izpovedali slovenski kulturni delavci, pesniki in pisatelji. V teh izpovedih se bo pokazala zanimiva premočrtnost — in še enkrat se nam bodo razodele nekatere silnice Kokotove poezije.

Uvod v prvo Kokotovo pesniško zbirko, v knjigo „ZEMLJA MOLČI“, ki je izšla leta 1969, je napisal pisatelj Slavko Jug. Med drugim pravi tudi tole: „Izid slovenske knjige na Koroškem ni vsakdanja reč. To je brez dvoma kulturni dogodek, ki živo priča o upoštevanja vrednih ustvarjalnih pobudah ter o izrazni moči slovenskega jezika na tem izpostavljenem koncu naše etnične skupnosti ...“ Nadalje pravi Jug: „Vzgajal se je kot samorastnik ob branju bolj ali manj tradicionalne slovenske lirike. Tako je Kokotova poezija neobremenjena s figuraliko, mestoma je domače lirična, včasih preprosto razmišljajoča, v celem dovolj jasno usmerjena in dogovorjena. Kokot ne raziskuje sveta, živi v njegovi sredini in dojema njegove vsakdanje razsežnosti. Svoje vtise zapisuje iskreno in jasno, četudi včasih še ne najde pravih besed ...“ Jug si želi, da bi Kokot našel „bolj prepričljivo besedo za svoje pesniško izročilo“. Želi si miselno bolj globokega, bolj virtuoznega Kokota. Čar zgodnjega Kokota, namreč naivni, preprosti, in prav zato zelo poetični Kokot, se Jugu ni odprl. Jug zgodnjega Kokota ni znal zaobjeti. Želel si je drugačnega pesnika, ne da bi videl, da je pesnik že ustvaril izvirna pesniška sporočila.

V drugi pesniški zbirki, ki se imenuje „URA VESTI“ in je izšla leta 1970 v Celovcu, je Kokot svoje literarno sporočilo zagotovo „moderniziral“. Ti teksti bolj upoštevajo tudi tisto, kar se je v zadnjih letih zgodilo v pesništvu osrednje Slovenije. Zato so tudi nekoliko abstraktnejši, manj neposredni, manj naivni, manj preprosti. Uvodno besedo v to zbirko je napisal Mitja Mejak, ki piše tudi takole: „V pesmih Andreja Kokota ni več folklorne idiličnosti niti ne domoljubne bolečine po starem vzorcu, kakršne smo bili navajeni pogosto v preteklosti. Drugo občutje prevzema te pesmi, občutje samozavesti, tudi ponos, ki sicer pozna staro bolečino, a jo premaguje z notranjo odločnostjo in uporom. Poleg tega je v teh pesmih izrazita težnja, da se v duhu in besedi približajo sodobnosti, da ujamejo korak z dandanašnjo slovensko liriko in tako postanejo njen sestavni del. Zato v pesmih Andreja Kokota tudi ni več starega romantičnega besedišča niti ne tiste splošne razumljivosti, ki je preteklosti morala biti domala obvezna za pesništvo, porojeno iz takšnih razmer, v kakršnih so se porodili Kokotovi stihi.“

Zanimivo je zopet dejstvo, da kritik kroji vso slovensko literaturo po nekakšnem enotnem kroju, ki je skorajda obvezen za vse, če hočejo pisati dobro literaturo. Tako vsaj misli Mitja Mejak. Pri tem pa pozablja na dejstvo, da imamo danes na Slovenskem, oziroma v slovenskem jeziku celo vrsto tokov in podtokov literature, torej različne vrste literature. Imamo pravzaprav takorekoč več slovenskih literatur, če ne bomo znali naših različnosti znati spraviti pod skupni demokratični imenovalec. Imamo

3. tinjski literarni pogovori

V tretjič sta Dom prosvete v Tinjah in Klub mladje priredila tinjske literarne pogovore, tokrat z temo „angažma v literaturi“. Že od vsega začetka je botrovala literarnim pogovorom ideja po komunikaciji, pa tudi konfrontaciji slovenskih in nemških literatov na Koroškem. Prireditev je bila zaradi tega zasnovana dvojezično. Ne samo literatom, ampak tudi nasploh Koroškim Slovencem se prevelikokrat očita — in ne docela neupravičeno — da se izolirajo, da se zaprejo vase. Poznanje sodobne literature je tako v šolah kot tudi izven njih pod vsako kritiko, če kdo nima slučajnih privatnih vezi, pa manjšinsko literaturo še manj pozna.

Tako je bil lanskoletni tinjski literarni pogovor bolj informativnega značaja — neke vrste splošna izobrazba o literarnem ustvarjanju koroških Slovencev. K diskusiji naj bi vabil vprašaj ob koncu teme: ‚ali je sodobna slovenska koroška književnost res prispevek k avstrijski literaturi?‘ Že lanskoletni obisk je bil podoben letošnjemu, toda če brskamo po lanskoletnem Tedniku, je bilo tam vsaj zapisano, da so se dali literarni aktivisti večinskega naroda prešteti na prstih ene roke in bi prstov ne zmanjkalo. Tudi je predavatelj na lanskoletnih literarnih pogovorih Michael Guttenbrunner imenoval mnogocitirani most „eine gedrechselte Knüppelbrücke“.

Letos so bili slovenskopisoči avtorji in interesenti skoraj docela sami med seboj. V nemščino prevedeni skripti so bili tako več ali manj simboličnega značaja. V kolikor je potreben, koristen ali pa tudi škodljiv in nepotreben, sta več ali manj samo razlagala predavatelja Lev Detela in Florjan Lipuš. Predvsem pravega in zadovoljnega odgovora z ozirom na posebno koroško situacijo ni bilo — in tudi ni moglo biti. Kajti pogovorni partner, nemškopisoči avtor, je tokrat docela odpovedal. Lansko leto sta se dva od njih vsaj opravičila, letos pa niti te geste ni bilo več zapaziti . . .

Slovenski avtorji so vsekakor enkrat več dokazali, da skušajo ven iz neprostovoljne izolacije. Toda izgleda, kot da bi bili za večno obsojeni za geto. Tudi današnja politična praksa je takšna, da je treba ustvariti jasne fronte.

In tako je tekel pogovor o koristnosti in nekoristnosti večerne literature. Da tudi večerniška literatura ima svoje mesto, svojo enakopravnost, je bilo rečeno in da se nanjo ne sme gledati zviška. Kljub temu naj bi založbe nudile most za prehod. Knjižni darovi naj bi na leto upoštevali vsaj eno sodobno delo. Iz obeh predavanj v naslednjem nekaj angažiranih, tipičnih odstavkov brez vsakega komentarja:

LEV DETELA:

Traktat ideološkega značaja, črno-bela zgodbica v tako imenovani socialistični maniri, v resnici pa napisano tako, kot da bi ušla izpod peresa kakega sentimentalnega klerikalca Christopha Schmida, pa tudi različna druga črkovanja, kot nedognani pamfleti, jezikovne vaje, klecanja na strmih stopniščih literature, še niso legitimacija v tisti svet, kjer se resnična literatura šele začne.

Menim, da postane tematski sklop „angažiranost literature“ kaj hitro tudi tisti nevarni alibi za literarno neznanje, ki se nenadoma, ob asistenci povprečnih politologov, razbohoti kot ideološka teza, politični manever, socialna prisila na polju, ki bi pripadalo le čistokrvni globinski ustvarjalnosti, kot so ji na Slovenskem bili kos France Prešeren, Simon Jenko, Josip Murn, Ivan Cankar, Slavko Grum, Srečko Kosovel, France Balantič. Reči hočem, da nenadoma pišejo „angažirano literaturo“ — a tokrat resnično v narekovaju — zelo hitro osebe, ki v resnici niso literati in tudi ne vedo, kaj literatura v resnici je, temveč skušajo, tako kot svoje dni med drugim že omenjeni Christoph Schmid — drugače blagega spomina in s krščanskim prizadevanjem — pod izrazom literatura izvršiti pedagoški ali pa politični manever, ki koristi zgolj nekaterim skupinam ali ljudem. V tem smislu, tu, je pod besedo literatura zaživelo nekaj, kar je zgolj zloraba literature . . .

Če odpremo nekatere strani MLADJA, potem se nam odpre kljub določeni nebogljenosti nekaterih poskusov, ki so manj literatura in bolj — žal ideologija —, ker je manjkal pisateljev potop na nedosegljivo dno, ker je politolog preveč krepko sukal glavo; potem se nam ODPRE razgled na naslove, ki razkrijejo svojo subverzivno jedro. Naj omenim samo nekatere: Janko Messner, Buteljni si odrežejo nosove, MLADJE 12; Florjan Lipuš, Slovenci proslavljajo čistočo, MLADJE 14; Janko Messner, Pogovor v maternici koroške Slovenke, MLADJE 14; Horst Ogris, Bilderbogen aus Kärnten — Prizori s Koroškega, MLADJE 16; Florjan Lipuš, Sršeni, MLADJE 18; Peter Turrini, Es ist ein gutes Land — Dobra dežela je, MLADJE 19 — in tako naprej. Nekateri od omenjenih naslovov, kot na primer Buteljni si odrežejo nosove, Sršeni in podobno odkrivajo svoj subverzivni značaj na odkrit, direkten način, drugi pa indirektno. V tem smislu občutim Ogrisove Prizore s Koroškega, ki v naslovu nudijo asociacijo na idiličen popis prelepe domače zemljice, ki se potem izkaže kot nekaj precej drugačnega, trpkega, tragičnega, tudi groznega in absurdnega, predvsem pa butaljskega.

FLORIJAN LIPUŠ:

Za koroško podobo je značilno:

a) Večerništvo na našem kulturno prosvetnem prizorišču. Večerništvo ni samo Mohorjeva družba, ostala družba ni nič manj prežeta od njega. Vzrokov, zakaj se večerništvo pri nas tako dobro drži na nogah, tu ne bom ponavljal. Dejstvo je, da povprečnemu koroškemu Slovencu večerniška hrana zadošča in da se proizvajanje prosvete pri nas ravna po tem trgu. Za večerničarja je izlet v resnično slovensko kulturo podoben ekspediciji na mesec.

Kot je vzdušje na našem prosvetnem področju cmevasto cukreno, je

b) surovo okrutno na političnem: sovražna, v asimilacijo usmerjena družbena politika zunaj nas, v nas samih pa otepanje povojne politične zapuščine.

Večerniško zabubani publiki je nemogoče doumeti upravičenost ježevsko bodičaste kritike, upravičenost posmehljivosti vsemu nedotakljivemu, upravičenost namerne naivnosti in šokantnosti, upravičenost književnikovega besa, srda, razgaljanja in še marsikaterih drugih njegovih opravil. Ni čuda, da koroški Slovenci nismo sposobni, še manj pa voljni začudenja in navdušenja ob pojavu nove vrste literature, da nas vsak drug in drugačen ustvarjalni prijem pusti hladnega, da nismo dostopni za katere koli nove prijeme v kulturnem delovanju in namesto z novimi pobudami polnimo odre, seje, zborovanja z vedno isto robo ter obhajamo skozi desetletja iste Prešernove proslave in iste 8. decembre . . .

Tudi med Slovenci je mnogo ljudi, ki so pripravljeni trditi, da je Prešeren svetovni pesnik. Tako visoko postavlja človek svoje. Kakor pretirava posamezen narod vrednost svojih pesnikov, tako človek na splošno pretirava vrednost literature, ima pretirano visoko mnenje o vrednosti umetniških del. Majhne narodne skupine si takih priznanj („naše in povsem dobro“) še manj morejo dovoliti in tako bomo koroški Slovenci svojo umetnost pač tudi še vnaprej merili in tehtali na nacionalnem pritisku in svojo kulturno cikorijo tudi še vnaprej razglašali za pristno kavo.

Radijska oddaja o KKZ in SPZ

Prejšnji teden je v slovenski oddaji celovškega radia predstavila Marjana Kunčič predstavnika obeh osrednjih kulturnih organizacij: predsednika KKZ Lovra Kaslja ter podpredsednika SPZ Tomaža Ogrisa.

Uvodoma je Tomaž Ogris dejal, da so v SPZ včlanjena društva v veliki meri avtonomna, pač pa da SPZ skeptično gleda na tako imenovano dvojno članstvo v SPZ in KKZ, ki se po strukturi in načelih le nekoliko razlikujeta.

Lovro Kaselj je dejal, da se v društvih pojavlja želja po dvojnem članstvu in sicer zaradi tega, da bi imel vsakdo, pripadnik tega ali onega svetovnega nazora, priliko za kulturno udejstvovanje. Škoda bi bilo vsakega koroškega Slovenca, ki ima zmožnosti za kulturno ustvarjanje, če bi zaradi takih oziров moral stati izven. KKZ zaradi tega zastopa mnenje, da naj bo dvojno članstvo možno, naj se upošteva avtohtonost društev, ki si tako dvojno članstvo želijo, in naj se jih v realizaciji te želje ne ovira.

Tomaž Ogris je nato dejal, da imajo društva, vključena v SPZ, včasih še večje težave, ker se ne morejo naslanjati na cerkvene ustanove. Trdil je nadalje, da društva SPZ pogostokrat nimajo dostopa do farnih dvoran. Pač pa ni hotel šteti med narodna društva cerkvenih ustanov in dejal, da je njihov partner Krščanska kulturna zveza. Tudi je videl problem v tem, da je primarni namen teh ustanov širjenje vere in da je jezik le sredstvo. Pri tem je omenil načrt za izobraževalni pool, kjer naj bi bili zastopani Katoliški delovni odbor, Katoliška prosveta, Dom Sodalitas v Tinjah.

Lovro Kaselj, ki je že od vsega začetka izjavil, da Krščanska kulturna zveza ni cerkvena organizacija, ampak to, kar pove ime, je na Ogrisove očitke dejal, da so le-ti iz trte zviti. Praksa namreč uči, da društva, včlanjena v SPZ, ponovno nastopajo v farnih dvoranah. Ogris zopet je dejal, da temu ni povsod tako.

Podržavljena . . .

(Nadaljevanje z 2. strani)

slila delavce, ki so zgubili delovna mesta v Št. Štefanu in v Hüttenbergu ter pri BBU in pri KESTAG.

Ta kritika je generalnega direktorja ÖIAG, dipl. ing. G e i s t a zadela očitno v živo. V svojem referatu pred predstavniki koroške delavske zbornice se je — hočeš, nočeš, moraš — poskušal vsaj deloma opravičiti. Opravičil se je z obljubo, da bo ÖIAG že v bližnji prihodnjosti na Koroškem ustanovila dve podjetji. Odgovor na vprašanje, kdaj bo to, za katera podjetja gre konkretno in kje bosta imeli svoje obrate, je ostal Geist vendar dolžan. Po njegovem iz razumljivih razlogov.

Kar je bilo iz njegovih izvajanj mogoče povzeti, je bilo edino to, da se ÖIAG bavi s projektom industrije „orodja tehničnega značaja“ na Koroškem, istočasno pa tudi s projektom industrije izdelkov iz aluminija, ker podobno podjetje drugod ni doseglo ustreznih uspehov. V ostalem — tako je dejal — gre v obeh primerih za podjetji privatne industrije, s katerim mora ÖIAG šele skleniti ustrezne kooperacijske sporazume.

Spričo takih izjav visi vprašanje obeh podjetij podržavljene industrije na Koroškem še vedno v zraku. Z drugimi besedami: ÖIAG tudi sedaj ne kaže nobene resne volje, da končno neha z gospodarsko-socialnim zapostavljanjem Koroške v prid drugih dežel, ki ga prakticira že več kot deset let.

torej literaturo Slovencev v Jugoslaviji, slovensko literaturo na Tržaškem in Goriškem, slovensko koroško literaturo z različnimi podtokovi, slovensko pismenstvo, predvsem za Cerkev in šolo, na Madžarskem, a še številne slovenske literarne pojave v zdomstvu, med katerimi sodijo nekateri med izrazito moderne literarne tokove sveta, ne da bi zato morali biti nujno identični z modernimi literarnmi tokovi med Slovenci v Jugoslaviji.

Tako je jasno vidno, da tudi Mejak ne gleda na razvoj in realnost slovenske literature pluralistično, z demokratičnimi očmi, temveč meni, da je potrebna predvsem taka literatura, ki izhaja iz ljubljanskega središča. Ne vidi namreč, da je v pokrajinah z drugačno družbeno, kulturno, politično in tudi jezikovno situacijo in tudi drugačno tradicijo mogoča le drugačna, avtonomna literatura, literatura, ki ima tudi drugačne bralce.

Nas najbolj zanima, kaj je zapisal pesnik Valentin Cundrič na rob Kokotove pesniške zbirke „ČUJTE, ZVONOVI POJO“, ki je izšla leta 1972 na Jesenicah.

Takole pravi med drugim: „Naslov naše zbirke se glasi: „Čujte, zvonovi pojo!“ Čujte, zvonovi pojo je hkrati iztočni verz v bivanjsko nasprotno balado, ki širi in poglablja snovi v slovenski liriki in to z orfično močjo, zrelostjo, poštenostjo in nujo. Poleg baladnih tem je za Kokotovo poezijo značilna dinamična nota, ki vse tekste združuje v dramo, v osebno, grupno in nacionalno teksturo.“

Spet je značilno, da Cundrič lovi neke globlje filozofizme Kokotove lirike in zato ne vidi njenega OSNOVNEGA, dokaj preprostega, UPORNIŠKO ERUPTIVNEGA MOŠKEGA problema. Cundrič razlago Kokotove poezije po nepotrebnem obremenjuje s pravzaprav praznim votlim filozofazmom, ki ne razčleni niti miselnih komponent Kokotove lirike, in ne vidi tistega, kar je na tej liriki najboljše: njene neposredne preproste pesniške sredice, sredice upornega delovnega človeka, delavca, kmeta, izobraženca. Cundrič meni, da Kokotova pesniška govorica nastaja na neugodnem terenu. Zato pač ni taka, kakršna bi bila, če bi nastajala drugod.

Tu smo spet pri starem problemu, ali so zunanji družbeni pogoji za resnično literaturo sploh kje res ugodni! Resnično uporniška, misleča, kritična literatura ima težave v vsakem času in pod vsakim podnebjem. Edino pravilno bi bilo, da bi Cundrič in drugi kritiki spoznali, da imamo danes, pa naj to hočemo ali ne, res več tipov sodobne slovenske literature. Tem tipom se moramo znati pazljivo približati, moramo jih znati pazljivo in objektivno razčleniti. Ne moremo pa za vse tipe slovenske sodobne literature uporabiti istega kroja. Vsa ta telesa žive slovenske umetniške govorice skratka ne morejo obleči iste obleke. Ne moremo jih poriniti v isti, za vse enaki predalček!

Toda povrnimo se k najnovejšim Kokotovim pesniškim izdanjem in jih skušajmo razčleniti.

Kokotov PESNIŠKI LIST je niz lepo ilustriranih listov, na katerih je natisnjen Kokotov pesniški ciklus o tegobah slovenskega pesnika in človeka. Svet se je stemnil, od povsod prihaja krutost, za pesnika je nastopil težaven, trpek čas.

V mnogih pesmih tega ciklusa izpoveduje Kokot svoj jasni obup:

Kaj so rože,
kaj je polje,
kaj ljubezen,
kaj je dom?
Če pravite,
da vsega tega
zame tu menda več ni.

Pa ne boste rekli,
da sem samo
še suha veja,
ki v nebo moli svoj nemi jaz?

Pesem je napisana, kot da bi bila najpreprostejša, najosnovnejša pesem. Narejena je po vzorcu ljudskih pesmi, le da je ta „ljudskost“ prekinjena z določenim zagrenjenim intelektualizmom, ki v ljudskost vnaša miselne, zahtevnejše elemente.

To miselno se kaže v drugem delu pesmi, po začetnih vpraševalnih štirih vrtsicah. Pesnik uporablja nekoliko presplošno metaforiko, ki mu ni v prid. Zato tudi miselni del pesmi ni dovolj prepričljiv in uspel. Je le narejen, rekli bi, FORSIRAN. Slaba metaforika pa je: suha veja, svoj nemi jaz. Taki izrazi so že preveč zdrsani, da bi še prepričali.

Kokotov PESNIŠKI LIST se vedno bolj razrašča v domoljubno, uporniško literaturo, ki pripoveduje o našem rodu, ki ga ni mogoče uničiti.

Tozadevno pa je zanimiva tudi Kokotova pesniška zbirka „ČUJTE, ZVONOVI POJO“, ki je izšla leta 1972 na Jesenicah.

Zbirko je avtor razdelil na štiri dele, ki se imenujejo ŠE MOJA SMRT JE UPOR, STVARNOST NAŠE BITNOSTI ŠE NI PRIZNANA, MRTVAŠKI ZVONOVI POJO, JE ZAROHNELA RESNICA NAŠEGA IZVORA.

V zbirki je spet mnogo trpkega, ranjenega in razbolelega, po drugi strani pa je to tudi zbirka upora in kritike.

UPOR je uporniška in hkrati trpka, zagrenjena pesem. Je pesem preprostega samorastništva, in je vendar tudi razmišljajoča pesem. Razdeljena je na dve kitici. Prva je dramatično preprosta, ljudska v najboljšem pomenu besede. Beseda upor se stalno ponavlja in tako stopnjuje dramatično učinkovitost pesmi. Drugi del pa pomeni vprašanje. Tu živi miselno osišče pesmi. Avtor je združil v uspelo telo oboje, ljudsko in zahtevnejše, kritično, miselno vprašanje.

(Dalje prihodnjič)

Vprašanja Slovencev na kongresu krajevnih upraviteljev

MILAN. — Italijanske krajevne uprave (občine in pokrajine) so zadolžene za 44 tisoč milijard. To je cena, ki jo demokratične krajevne uprave plačujejo, če hočejo nuditi svojim občanom minimum socialnih uslug in boljše pogoje, pri čemer se morajo marsikdaj manjše občinske uprave spoprijeti z vprašanji, ki jih sicer krepkejši aparat, kot je država, ni bil sposoben rešiti. Zato mora vlada — ali bi morala vlada — rešiti te probleme.

Na milanskem kongresu demokratičnih upraviteljev je zadonela tudi slovenska beseda, ki so jo prisotni župani in upravitelji vseh italijanskih občin sprejeli z navdušenim ploskanjem, saj je tudi vprašanje narodnih manjšin eno izmed tistih, ki jih delno rešujejo prav naprednе občine, ker vlada s tem v zvezi še spi. Izrekel jo je dolinski župan Edvin Švab, ki je vodil na kongresu odposlanstvo svoje občine.

Edvin Švab je najprej poudaril, da govori v jeziku, ki ni zaščiten, kakor ni zaščitena skupnost, ki ga govori.

„Dovolite mi," je nadaljeval, „da vas seznanim z dejstvom, da je velika večina Slovencev naše dežele vključena v demokratične strukture in je močno aktivna v smeri procesa za prenovitev družbe. Poudariti moramo, da sedanja zakonska ureditev pravic Slovencev ne dela časti naši republiki, ne njenim vladam, zato ponavljam besede španskega tovariša in predsednika zveze De Sabata: kjerkoli je svoboda ovirana, bodo sile, ki se zanjo borijo imele našo solidarnost. Mi, Slovenci, vas ne vprašujemo solidarnosti, ker je slednja vedno prisotna, kot dokazujeta zakonska osnutka italijanska KP in socialistična stranka za zaščito manjšine. Toda osnutka ležita v zaprašenih predalih, medtem ko morata biti odobrena in uresničena."

Edvin Švab je nato prebral resolucijo dolinskega občinskega sveta, v katerem je 18 Slovencev od skupnega števila 20 svetovalcev. Gre za izjavo solidarnosti z miljsko občino, ko so nadzorni organi prepovedali zaposlitev tolmača za slovenščino.

V tem smislu je kmalu za njim spregovoril tudi podžupan miljske občine Willer Bordon, ki je — med drugim — poudaril, da je od stopnje samostojnosti občin pri odločanju odvisno tudi zares korenito reševanje takih vprašanj, kot so pravice slovenske narodne manjšine v Furlaniji-Julijski krajini.

Osolnik dal intervju ORF

V intervjuju za avstrijsko televizijo (reporter Harald Irnberger) je dejal Marjan Osolnik, republiški sekretar za mednarodno sodelovanje, da je bilo po prvih izjavah avstrijskega kanclerja Kreiskega po pogovorih na Brdu s predsednikom SFRJ Titom za pričakovati, da je razumel jugoslovanska stališča, ki so mu bila ob tej priliki izražena. Vendar praktični dogodki, ki so sledili temu srečanju, niso bili v prid ugodne klime in ugodnega sodelovanja med obema državama, z ozirom na to, da je uresničitev državne pogodbe pomemben kriterij za jugoslovansko-avstrijske odnose in čeprav je bila vedno želja Jugoslavije in Slovenije, da razvijata dobrososedske odnose in dobrososedsko sodelovanje.

Na vprašanje, kako je z ureditvijo 25 procentov za slovensko manjšino v Italiji ter tudi za manjšine v Jugoslaviji (predvsem kancler Kreisky skuša to v zadnjem času trditi; op. ur.) je dejal Osolnik, da v Jugoslaviji ne veljajo nobene procentualne omejitve za osnovne človečanske in državljanske pravice. Vsako sklicevanje in vsak poskus interpretacije državne pogodbe v tem smislu naj velja, kar je menda v sporazumu med Italijo in Jugoslavijo, je popolnoma nerelevantno za izpolnitev državne pogodbe, ki ima 20 podpisnikov in ne predvideva nobenega odstotka. Razen tega je klavzula o 25 procentih bila v posebnem statutu priloga k londonskemu memorandumu in ni bila predvidena kot kriterij za napise, ampak za popolno dvojezičnost na vseh področjih. Čuditi se je treba, da skušajo avstrijski politiki videti v posebnem statutu ničesar drugega kot restriktivno določbo, medtem ko vsebuje posebni statut zdaleč večjo količino manjšinskih pravic kot člen 7. Pri tem je treba omeniti, da je ta statut veljal do novega meddržavnega sporazuma z Italijo, ki je bil lani podpisan. Razen tega je veljal posebni statut le za teritorij bivšega svobodnega tržaškega ozemlja in da n. pr. za Gorico, kjer so tudi dvojezični napisi, pa tudi vse druge pravice vključno slovenščine v občini, ni veljal.

Makedonskega vprašanja v Bolgariji ni

ATENE. — Predsednik bolgarskega državnega sveta Todor Živkov je ob koncu obiska v Grčiji na tiskovni konferenci poudaril, da so bili pogovori z grškim premierom Konstantinom Karamanlisom uspešni in plodni in da so pomagali utrditi odnose med državama.

Predsednik Živkov je obširneje govoril o sodelovanju med balkanskimi državami in dejal, da bi se morali tega lotiti realno, v duhu vzajemnega razumevanja, negovanja dobrih sosedskih odnosov in prijateljstva. Zavzel se je tudi za ureditev nesoglasij med Grčijo in Turčijo po mirni poti. Med tiskovno konferenco so večkrat omenili tudi rezultate konference v Helsinkih. Predsednik bolgarskega državnega sveta je dejal, da na bloke ne bi smeli gledati enako — varšavski sporazum je po njegovem mnenju zgolj posledica ustanovitve NATO.

Na vprašanje, ali obstajajo teritorialni problemi in kako gleda na makedonsko vprašanje, je dejal, da za Bolgarijo ni teritorialnih vprašanj. Poudaril je, da v Bolgariji ne obstaja makedonsko vprašanje, da pa je pravica vsake države odločati o tem, kako bo njeno prebivalstvo izrazilo svojo nacionalno zavest. Na vprašanje dopisnika „Nove Makedonije", ali je vprašanje makedonske nacionalne manjšine v Bolgariji le stvar bolgarske države, je poudaril, da to ureja bolgarska ustava in da je „vprašanje nacionalnosti naše notranje vprašanje, a pri tem nam nihče ne more diktirati".

Nagrada „Vstajenje" za leto 1975

Komisija literarne nagrade VSTAJENJE, ki jo sestavljajo prof. Zorko Harej, prof. Martin Jevnikar, ravn. dr. Anton Kacin, pesnica Ljubka Šorli in prof. Zora Tavčar, se je sestala pred kratkim v Trstu in podelila literarno nagrado VSTAJENJE za leto 1975 **pisatelju Andreju Kobalu** za obe knjigi spominov, Svetovni popotnik pripoveduje, ki sta izšli pri goriški Mohorjevi družbi leta 1975 in 1976.

Komisija je takole utemeljila svojo odločitev: Avtor opisuje svojo življenjsko pot, ki ga je peljala iz njegovega rojstnega kraja Cerkna v goriško gimnazijo, v prvo svetovno vojno, v Slovenijo in 1921 v Združene države Amerike. Tam se je takoj vključil v časnikarstvo in slovensko prosvetno življenje, dokončal univerzo, postal vseučiliški profesor in vodilni ameriški psiholog za poklicno usmerjanje. Med drugo svetovno vojno je stopil v državno službo v Washingtonu ter se udeležil vojne kot častnik v Afriki in Italiji, po vojni pa je bil član ameriške vojaške misije v Bolgariji. Nadalje je bil član ameriških misij na Japonskem. Vse to svoje življenje opisuje nazorno, zanimivo, duhovito in s pravim pisateljskim čutom. Zato je ta knjiga učinkovito pričevanje o vzponu vztrajnega in zavednega slovenskega človeka, hkrati pa tudi umetniško dejanje.

OBČNI ZBOR

Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji ima svoj redni občni zbor v torek, 20. aprila 1976, ob 16. uri v Volkskellerstüberl v Celovcu.

šport - šport - šport - šport

SAK — TEHOLCE 3:0 (3:0)

To je že tretja zaporedna zmaga Slovenskega atletskega kluba. Kot je znano, so nogometaši SAK premagali Galicijo s 6:0, Trdnjo vas z 1:0, ter sedaj Teholčane s 3:0. Vendar je treba omeniti, da je zmaga slovenskih nogometašev prenizka, saj so se naprezali le v prvem polčasu igre, medtem ko so v drugem delu tekme vidno popustili, v zavesti, da imajo že dve dobljeni točki.

Gole so dali: Mirko Oraže v 10. minuti, Folti Waldhauser v 20. minuti in Peter Waldhauser v 25. minuti.

Po dolgem času je zopet zaigral Janez Tratar. Upamo, da bo v moštvu nastopal ta odlični igralec do konca te sezone. Tratar je namreč zamenjal v drugem delu igre Lampichlerja.

Igrali so: Beno Kraut, Nužej Lampichler, Mirko Oraže, Janez in Marjan Pandl, Janko Woschitz, Blajs, Peter in Folti Waldhauser, Hanzi Wieser in Lipuš.

● Prihodnjo nedeljo, to je na velikonočno nedeljo, 18. aprila, ob 15. uri igra Slovenski atletski klub v Šmarjeti.

Prijatelji našega slovenskega nogometnega moštva pričakujejo, da se bodo udeležili tekme v Šmarjeti v čim večjem številu, kajti to je izrednega pomena, da bi jih bodrili in jim vlili samozaupanje v zmago!

Z zmago proti Teholcam se je SAK povzpel na prvo mesto 2. razreda E, čeprav imata še Pokrče in Škofji dvor enako število točk, in sicer 23.

Trenutna lestvica: SAK (23 točk). 2. Poreče (23 točk), 3. Škofji dvor (23), 4. Trdnja vas (22 točk), 5. Gospa Sveta (17), **6. SELE (16 točk),** 7. Šmarjeta v Rožu (14), 8. Kriva vrba (12), 9. Pokrče (11), 10. Galicija (11), 11. Št. Janž (9), 12. HSV Celovec (8) in na 13. mestu, to je na zadnjem so Teholce s tremi točkami.

MLADINCI SAK — GOSPA SVETA 3:1

Odlični mladinci Slovenskega atletskega kluba so na domačem igrišču v Celovcu zanesljivo užugali ustrezno mladinsko moštvo iz Gospe Svete s 3:1.

Gole so dali: Kupper dva in Velik enega.

Mladinci SAK so zelo dobro uigrana enajsterica in napredujejo od tekme do tekme. Prav zaradi tega je pričakovati, da bodo naši mladinci zasedli ob koncu pomladanske sezone prvo mesto. To bi jim iz vsega srca želeli. Pri svojem nadobudnem cilju naj jih spremlja obilna sreča, saj ta velikokrat odloča v uvrstitvi kakega nogometnega moštva.

● V soboto, 17. aprila, ob 15. uri, ● igrajo naši mladinci doma na ● Košatovem igrišču v Celovcu ● proti Kotmari vasi. V ponedeljek, 19. aprila (velikonočni ponedeljek), ob 10. uri dopoldne ● pa igrajo mladinci SAK v Volovcu (Wölfnitz).

MLADINCI SAK GOSTJE LJUBLJANSKE OLIMPIJE

Kot je znano, naš list je o tem že poročal v prejšnji številki, je SAK stopil v stik z nogometnim moštvom Olimpije iz Ljubljane. Leta je pripravljena sodelovati in pomagati koroškemu Slovenskemu atletskemu klubu.

Prvi sadovi se že kažejo, kajti mladinci SAK so 11. aprila odšli na gostovanje k ljubljanski Olimpiji. Tam trenirajo in spoznavajo glavno mesto Slovenije Llubljano.

V torek, 13. aprila, so naši mladinci nastopili proti mlademu moštvu Olimpije, ki je slovenski prvak, in zmagali z 2:0 (1:0).

Gole sta dala: Polanšek v prvem polčasu, Marjan Velik pa v drugem delu igre iz enajsmetrovke. Mladinci SAK so igrali izvrstno. V četrtek, 15. aprila, pa bodo naši igrali z mladim moštvom Slovana.

Slovenski mladinci se bodo vrnili na Koroško spet v petek, 16. aprila. Skupaj je odšlo v Ljubljano 17 mladincev SAK.

V torek, 13. aprila, je obiskal naše mladince v Ljubljani tudi podpredsednik Slovenskega atletskega kluba Matjaž Wieser.

SELE — TRDNJA VAS 1:2 (0:0)

Ker je bilo igrišče v Selah še neuporabno za tekmo, so jo morali prenesti v Podgoro pri Borovljah.

Selani navkljub porazu niso igrali slabo, imeli so le premalo sreče, na drugi strani pa njihovi napadalci niso znali ukaniti vratarja Trdnje vasi. Zlasti je bila premoč Selanov vidna v prvem polčasu. Olipov Nante pa je enkrat zadel le vratnico, kar je bilo seveda premalo, kajti v nogometu štejejo le goli.

V drugem delu igre so Selani dobili prvi gol po indirektnem strelu, potem ko je vratar Jazbinšek (Sele) malo pokritiziral sodnika. Kmalu navrh so prejeli Selani še drugi gol, po grobi napaki branilcev in vratarja in že je bilo 2:0 za Trdnjo vas. Šele sedaj so se selski igralci ujeli in v 80. minuti zabili edini gol, ki pa je samo zmanjšal rezultat poraza.

V 85. minuti je sodnik v 16-metrskem prostoru spregledal roko igralca Trdnje vasi. Sodnik je trdil, da roke ni videl. Minuto pred koncem je Stanko Olip dal, po mnenju selskih igralcev regularen gol, ki ga sodnik ni priznal. Trdil je, da žoga ni bila v mreži, stranski sodnik pa, namesto da bi gledal in pazil na igro, se je rajši pogovarjal z gledalci; tako je seveda oškodoval Selane, ki bi morali dobiti vsaj točko. Nič čudnega, da so bili gledalci, ki se jih je zbralo na igrišču okoli 250, zaradi tega močno razburjeni in da so hoteli nabiti sodnika ter so ga morali reditelji zaščititi.

Na splošno pa je bila tekma v Podgori lepa in poštena.

Gol za Sele je dal Starovasnik.

Igrali so: Jazbinšek, Wasner, Weis, Erik in Oto Travnik, Stanko in Nante Olip, Nante Dovjak, France Dovjak, Flori Dovjak, Starovasnik.

Tekmo nista mogla igrati Fridi Mak in Flori Jug, ker sta poškodovana. Selani upajo, da bosta naslednjo nedeljo že lahko igrala.

Na velikonočno nedeljo, 18. aprila, ob 15.30 (pol štirih) popoldne bodo igrali Selani v Teholcah. Ljubitelji nogometa, spremljajte svoje ljubljence v čim večjem številu v Teholce, da jih boste moralno podprli!

K našemu poročilu moramo dodati še tole: To je bila že druga tekma selskih nogometašev. Prejšnjo nedeljo, 4. aprila, so Selani igrali namreč v Galiciji samo neodločeno 0:0. Že rezultat pove, da je bila tekma slaba in nezanimiva.

Dve tekmi pa sta bili že prej odpovedani, in sicer s Slovenskim atletskim klubom in Pokrčami, zaradi neuporabnih igrišč. Igri bosta seveda pozneje.

TONI SAILER IMA DOVOLJ

„Dovolj imam tega večnega nerganja in podtikanja v avstrijski smučarski zvezi, v kateri bi se moralo veliko spremeniti, da bi tam še kdaj delal," je izjavil Toni Sailer po vrnitvi avstrijske ekipe alpskih smučarjev za svetovni pokal iz ZDA.

V času, ko je bil Toni Sailer, trikratni olimpijski zmagovalec z olimpijskih iger v Cortini, v Ameriki, se je v Avstriji še bolj razplamtel boj, kdo naj bi v prihodnje vodil avstrijske alpske smučarje. Industrija se zavzema za spodbudnega menažerja, precej privržencev pa ima tudi supertehnik Baldur Preiml, vodja skakalcev.

LASSE VIREN TUDI MARATONEC

Dvakratni olimpijski zmagovalec iz Münchna, Finec Lasse Viren, namerava na igrah v Montrealu teči 5.000 in 10.000 m, disciplini torej, v katerih je zmagal pred štirimi leti. Poleg tega namerava nastopiti tudi v maratonu. Te dni je odpotoval v Kenijo, kjer bo treniral v toplem in sončnem okolju.

SMRTNI STREL NA TEKMI

Ker sta se dva privrženca nasprotnega moštva preveč veselila zaradi zadetka, ju je nek privrženec FC Natal v Braziliji ustrelil. Strelca so prijeli, tekmo pa prekinili.

DVANAJSTA ZMAGA PARLOVA

MELBOURNE. — Jugoslovanski profesionalni boksar Mate Parlov je v Melbournu v deseti rundi po točkah premagal 24-letnega boksarja Meila Havaoneoja z otoka Togo. Parlov je bil boljši v desetih rundah, medtem ko je njegovemu nasprotniku pripadla samo ena.

Nasprotnik Parlova se je izkazal z izredno agresivnostjo in močjo, bil pa je tudi devet kilogramov težji od jugoslovanskega boksarja. To je bila dvanajsta zmaga Parlova v njegovi profesionalni karieri.

ROKOMETAŠI BORCA PRVAKI EVROPE

BANJALUKA. — To kar jim ni uspelo lani v dortmundski Westfalenhalle, so rokometaši Borca, petkratni državni prvaki in osemkratni zmagovalci pokala SFRJ, dosegli v svojem nabito polnem Boriku. V finalnem srečanju tekmovanja za pokal evropskih prvakov so premagali danskega šampiona Frederico s 17:15 (11:7) in postali evropski klubski prvaki. Podoben podvig je — kot edini jugoslovanski ekipi doslej — leta 1972 uspel bjelovarskemu Partizanu.

Veličastna demonstracija za člen 7 v slikah

Pred glavnim kolodvorom je bilo zbirališče, od koder se je sprevod . . .

Glavna govornika sta bila Josef Mandl ter dipl. inž. Feliks Wieser (zgoraj in v sredi). Stališča so podali tudi zastopniki vseh svetovnonazorskih skupin, za konfesionalne je spregovorila Edda Konrad (v sredi spodaj). Policija je imela dosti dela, da je odvrnila „neorganizirane“ motilce sprevoda od fizičnih napadov.

. . . v nad kilometer dolgi vrsti pomikal proti Staremu trgu.

ART BUCHWALD:

Davčne skrivnosti

Že dolgo se zaman trudim, da bi odkril skrivnosti francoske birokracije. Vedno znova se čudim, kako težko je v boju proti njej doseči kakšen uspeh.

Pred nekaj meseci sem prejel od nekega oddelka francoske davčne uprave sporočilo, da sem prekršil francosko ustavo in Napoleonov zakon številka ta in ta, ker plačujem svoje davke pri tem in tem uradu, v resnici pa bi jih moral plačevati čisto nekje drugje.

Takoj sem sedel in napisal, da mi je zelo žal, ker sem poslal svoje davke napačnemu uradu, ker pa je ta urad denar sprejel in ker se po mojem mnenju tako steka ves denar v en lonec, se mi zadeva ne zdi tako strašna. Če pa sem res storil napako, pa vljudno naprošam naslov, naj mi sporoči, kaj moram storiti, da se napaka popravi.

Ko sem čez nekaj dni pripovedoval o tem svojemu francoskemu odvetniku, sem opazil, da sem napravil veliko napako, ker sem na pismo odgovoril.

„Vi ste norec," me je karal odvetnik. „Zdaj so vas dobili na piko. Ti ljudje ne pričakujejo nikoli odgovora na svoje prvo pismo. Ti imajo navado, da pošljejo tri do štiri pismene opomine, preden lahko upajo, da bodo prejeli odgovor."

„Ne razumem, v čem je razlika!"

„Dobro me poslušajte: razlika je v tem, da bi bila davčna uprava dobesedno preplavljena z delom in bi zanjo bilo konec lepega življenja, če bi vsakdo takoj odgovoril. Davkarija bi vam rada poslala še eno pismo, v katerem bi se pritožila, ker na prvo pismo niste odgovorili. S tem, da ste na prvo pismo takoj odgovorili, ste nasuli peska v davčno mašinerijo. Telefoniral bom tem ljudem in sporočil, da ste tujec, ki vsako uradno pismo resno vzame. Morda bodo potem uvidevnejši."

Čez nekaj tednov sem prejel drugo pismo. V njem so mi napovedali obisk davčnega inšpektorja. Prosili so me, naj sporočim, kdaj bi imel čas za razgovor z njim.

Sporočil sem inšpektorju, kdaj mi je njegov obisk najljubši, in sem nekoliko nervozno čakal na njegov prihod. Slednjič je prišel z veliko aktovko, polno formularjev. Napravil je name izredno prijeten vtis. Očividno se je dolgo pripravljal na svoj govor, v katerem mi je sporočil, da mu je neprijetno, ker me nadleguje, ampak zakon je zakon, država pa je država.

„Popolnoma prav imate," sem ga prekinil. „Koliko vam dolgujem?"

V tistem hipu sem prebral na njegovem obrazu preplah, nato pa ogorčenje.

„Ali ne nameravate vložiti priziva?" me je vprašal.

„Ne, natanko toliko želim plačati, kolikor sem dolžan."

„Ampak, ampak..." je dejal zmedeno, „vsi novinarji se pritožujejo. Vsi so prepričani, da so davki zanje previsoki."

„Meni pa se zdijo davki čisto pravični," sem dejal. „Sicer nisem nikoli prebral nobenega zakona, ampak kljub temu se proti njim ne nameravam boriti."

„Razmislite vendar, prosim. Če bi se vi protivili in če bi vam mi vendar poslali odločbe o odmeri, bi lahko vložili priziv pri davčni komisiji. Če tu ne uspete, se lahko pritožite na davčno sodišče in slednjič lahko vso zadevo postavite pred parlament."

„Ne, hvala. Ne želim imeti opravka s francoskimi sodišči."

„Mister Buchwald, zakaj me nočete razumeti? Vi ste Američan, ki živi v Franciji. Zato je vsekakor mogoče, da ne boste več v Franciji, ko bo zadeva prišla pred sodišče. Zakaj torej nočete vložiti priziva kakor vsak drug in nam ne nehate delati težav?"

„Res mi je žal, ampak jaz želim svoje davke plačati."

Inspektor je jezno segel po svojih formularjih. „No, prav," je dejal, „kje je rojena vaša žena?"

„Ne razumem," sem vprašal, „kaj ima to opraviti z zadevo?"

„Ali boste zdaj vložili priziv?" me je vprašal in v očeh se mu je zasvetil žarek upanja.

„Ne! Rojena je v Pennsylvaniji," sem zavpil.

Porabil je celo uro, da je izpolnil vse svoje formularje. Nato je ves obupan vstal.

„Sporočili vam bomo, koliko ste nam dolžni. Ampak po pravici povedano, sem zelo razočaran nad vami, mister Buchwald. Upal sem, da mi bo vaša zadeva dala dela za šest mesecev. Že samo dejstvo, da ste tujec, bi mi dalo dela za tri mesece. In če bi se potem še pritožil, bi zadeva šla od instance do instance in bi bila rešena morda šele čez poldrugo leto."

„Zelo mi je žal," sem samo odgovoril.

Majaje z glavo je odšel. Na pragu se je še enkrat obrnil in dejal:

„Toda edina stvar, ki je pri najboljši volji ne morem razumeti, je tale: če resnično ne nameravate vložiti nobenega priziva, mister Buchwald, zakaj ste na naše prvo pismo takoj odgovorili?"

KSAVER MEŠKO:

Veliko-nočna

„Življenje novo se budi,
brsti zelenje, cvet dehti: aleluja.

In ptičke pevke žvrgole,
se vesele, Boga slave: aleluja.

Od smrti naš Gospod je vstal,
da bi vstajenje nam še dal: aleluja.

Premagal smrt, peklá temó
in nam odprl je vhod v nebo: aleluja.

Hvaležno združi se z menoj,
o človek vsak, z menoj zapoj: ‚Aleluja'.

Zahvaljen Jezus, naš Gospod!"
Glasi se naj povsod, povsod! Aleluja.

JOHN REVAL:

Kavalir v tramvaju

Noben moški ni zgodaj zjutraj posebno lep. Tudi jaz nisem. Tisto jutro so se mi zdele moje gube nekoliko globlje. To mi je potrdilo ogledalo. Žal pa ne samo ogledalo... Tudi ona! Videl sem jo takoj, ko sem vstopil v tramvaj. Bila je zelo mlada, plavolasa, zelo lepa. Prerinil sem se skozi polno zasedeni voz v njeno bližino, obstal in jo na vso moč prijazno pogledal. In potem se je zgodilo...

Nasmehnila se je, se je dvignila, pokazala z roko na svoj prostor in dejala:

„Prosim!"

Moj smehljaj je oledenel in moje srce tudi.

„Ne, ne!" sem naglo dejal. Prosim ostanite!"

Obotavljala se je. Tedaj sem položil svojo roko na njeno ramo in jo potisnil na sedež.

Odkrito priznam: globoko me je pretreslo, da mi je ponudila prostor. Brž sem se spomnil na šale, ki se vse pričenjajo z besedami: Kdaj mož opazi, da se stara?...

Verjetno je to opazila, kajti rekla je: „Oprostite, ampak..."

S kretnjo roke sem jo prekinil!

„Gospodična," sem dejal in se sklonil k njej, „ne pozabite, da je samo od dame odvisno, kako se moški vede do nje!"

Nekoliko zmedeno me je pogledala.

„Tako je," sem nadaljeval, ko sem se prepričal, da se v tramvaju nihče ne zmeni za naju, „tako je, kot sem rekel! Ali ste morda vi za brezpogojno enakopravnost?"

„To ne," je dejala negotovo.

„No, vidite!" sem vzkliknil, kajti opazil sem, da se mi vrača samozavest. „In zato le mirno sedite na svojem mestu! S tem si boste pridobili spoštovanje moških pa tudi žensk. V tramvaju in tudi v življenju!"

Malce je zardela.

„Ampak jaz..." je zopet pričela, se vgriznila v spodnjo ustnico in ponovno skušala vstati.

„Napačno ste me razumeli!" sem nadaljeval vsiljivo in jo zopet rahlo potisnil na sedež. Ko se je tramvaj ustavil na postaji, sem se nekoliko zasmejal in se oprijel njenega ramena.

„Prejle vas vendar nisem hotel karati!" sem nadaljeval. „Hotel sem vas samo le opogumiti!"

„Ah," je rekla samo. Zvenelo je kot vzdih ptička, ki se ne upa vzleteti.

„Razen tega," sem pristavil zaupljivo, „razen tega bi utegnilo biti za moškega boleče, če bi mu ponudili prostor!"

„Tega res nisem hotela," je dejala obupano.

„Že mogoče, ampak tako je bilo videti! Moški bi vas lahko napačno razumel. Ne morda jaz, ampak morda kdo drug, ki stoji na meji med moškostjo in starostjo."

Tramvaj se je zopet ustavil. V zadnjem hipu sem se oprijel držaja. Z drugo roko sem jo pokroviteljsko objel okoli ramen, zakaj pri škripanju koles je skočila kvišku.

„Vidite," sem jedal, „če bi zdajle stali, bi prav gotovo padli!"

„Že mogoče," je dejala, „ampak..."

„In jaz bi si večno očital, da sem kriv vašega padca!"

Pokroviteljsko sem se smehljal. „Če tako očarljivo dekle vstane, da bi mu ponudilo prostor, potem se moški mora počutiti starega. Tega vendar niste hoteli, mar ne?"

„Ne," je dejala in sukala svojo torbico v rokah. Nenadoma sem opazil solze v njenih očeh.

„To vendar ni razlog za jok!" sem jo pričel tolažiti.

(Dalje na 10. strani)

JACK LONDON: 57

TRI SRCA

„Nikdar ne pozabi, dragi dečko, da je na kocki vse tvoje imetje. Zanimal sem se za to bitko že pred tvojim povratkom. Tampico Nafta je tvoje zadnje upanje."

Francis je zmajal z glavo.

„Meni se pa ne zdi," se je zlagal. „Imam namreč sredstva, o katerih se mojim borznim prijateljem niti ne sanja. To borzno gospodo sem hotel samo uspavati s prijetno zavestjo, da so me spravili že na rob propada. V resnici sem pa še tako močan, da lahko postavim vso borzo na glavo. Seveda ostane vse to med nama, dragi Regan. Z mojim očetom sta bila prijatelja. Svetujem vam, da takoj začnete kupovati. Tako ugodne prilike za dobre kupčije ne boste nikoli več imeli."

„Kakšna pa so tvoja rezervna sredstva?"

Francis je skomizgnil z rameni.

„To ostane skrivnost, dokler se gospodje borzijanci ne nažro."

„Baharija!" je vzkliknil Regan navdušeno. „Kar je res, je res, živce imaš očetove. Pa mi dokaži, da se ne bahaš."

Regan je čakal, da mu Francis odgovori. In naenkrat so Francisu živci popustili. Ni se mogel več premagovati.

„Prav pravite!" je zamrmral. „Bahal sem se. Voda mi teče v grlo in še en pritisk, pa bo vse izgubljeno. Vendar pa ne utonem, če mi priskočite na pomoč vi, ki igrate na borzi odločilno vlogo. Treba je le, da se spomnite mojega očeta in rešite njegovega sina. Saj se gotovo spominjate, da vas je na smrtni postelji prosil, da me v nevarnosti ne zapustite. Če mi priskočite na pomoč..."

Tisti hip je volk Wall Streeta pokazal svoje zobe. Ozrl se je na portret Richarda Henry Morgana in vprašal:

„Kaj misliš, čemu sem dolga leta imel ta portret tu v kabinetu?"

Francis je povesil glavo, kakor da hoče reči, da je edini vzrok za to staro in preizkušeno prijateljstvo.

„No, le ugibaj," se je nasmehnil Regan.

Francis je v zadregi odkimal z glavo.

„Da bi ga nikoli ne pozabil," je spregovoril Regan. „In res ga nisem pozabil za hip. Si kdaj slišal o aferi Cosmopolitan Ralwaya Merger? No, torej, stari Richard Henry Morgan mi je takrat pošteno zagodel. In lahko mi verjameš, da me je temeljito premikastil. Bil je pa preveč premeten, da bi mu mogel do živega. Hotel sem se maščevati, pa ni šlo. In tako je visel njegov portret tu, jaz sem pa sedel, gledal in čakal. In zdaj je prišel čas. Dolgo sem čakal, pa sem vendarle dočakal. Edina želja se mi je izpolnila. Težko bi se bil ločil od sveta, če bi ne bil dosegel svojega cilja."

„Pa vendar ne mislite reči?" je vprašal Francis mirno.

„Seveda, uganil si," je zarenčal Regan. „Težko sem pričakoval in sanjal o tem dnevu. In zdaj je napočil. Zdaj sem postavil fantiča tja, kamor spada."

Škodoželjno se je ozrl na portret in nadaljeval:

„In če se stari gentleman po vsem tem ne obrne v grobu..."

Francis je skočil pokonci in radovedno premeril svojega sovražnika.

„Ne," je dejal, kakor da odgovarja na svoje misli. „Ni vredno, da bi si umazal roke!"

„O čem pa govoriš," je vprašal Regan.

„Mislil sem vas udariti," je odgovoril Francis zaničljivo. „Saj bi vas lahko zgrabil za vrat in zadušil. Nikar si ne domišljajte, da ste res volk. Čisto navaden pes ste, ki napade in ugrizne človeka zahrbtno. Svarili so me, da ste sposobni za take podlosti — pa nisem mogel verjeti. Prišel sem k vam, da se prepričam na lastne oči. Zdaj vem, da so prijatelji imeli prav. Vse, kar so mi povedali o vas, se točno ujema. No, zdaj je pa čas, da grem! Tu diši kakor v lisičjem brlogu. Tu smrdi."

Umolknil je, stopil k vratom in se ozrl. Ni se mu posrečilo spraviti Regana iz ravnotežja.

„Kaj pa nameravaš početi?" je vprašal Regan ironično.

„Če mi dovolite telefonirati borznemu agentu, lahko takoj izveste, kakšne namene imam," je odgovoril Francis.

„Prosim, prosim, dragi dečko," je dejal Regan. Naenkrat je pa postal nezaupljiv. „Sicer bo pa najbolje, če ga pokličem sam."

In šele ko se je prepričal, da je Bascom res pri telefonu, je izročil slušalko Francisu.

„Prav ste imeli," je dejal Francis Bascomu. „Vse, kar ste mi povedali o Reganu, je res. Pa ne samo to, njegova podlost in zahrbtnost je še večja. Držite se točno mojih navodil. Potisneva ga tja, kamor sva ga hotela in kamor spada, dasi staremu lisjaku nikakor ne gre v glavo, da bi lahko igro izgubil. Mož namreč misli, da me je že popolnoma uničil..."

Francis je umolknil, da si izmisli, kako končati to duhovito bahavost, nato je pa nadaljeval:

„Povem vam nekaj, česar še ne veste. Regan je namreč tisti, ki je zasnoval in vodil kampanjo proti meni. Zdaj torej veste, koga bova s to afero pokopala."

Bascom mu je nekaj odgovoril, nakar je Francis obesil slušalko.

„Vidite, dragi moj," je spregovoril in znova prijel za kljuko, „vodili ste borbo proti meni tako spretno in previdno, da z agentom res nisva vedela, kdo tiči za to kampanjo. Za vraga, Regan! Saj sva hotela z Basconom parirati desetkrat močnejšemu sovražniku, kot ste vi. Ker je pa kampanja izključno delo vaših rok, bova tem lažje opravila. Z Basconom sva se že pripravila na skok, zdaj pa vidim, da bo treba samo prestopiti. Jutri ob tem času bodo tu v vaši pisarni nekoga pokopali in vi boste igrali pri tem pogrebu mrliča. Vi boste truplo — in zelo čedno finančno truplo nastane iz vas, ko bodo moji računi z vami končani."

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 18. aprila: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Velikonočni spev.

PONEDELJEK, 19. aprila: 07.05—07.35 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TOREK, 20. aprila: 09.30—10.00 Za našo vas — 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Šport — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 21. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Zborovska glasba — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 22. aprila: 13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Družinski magazin.

PETEK, 23. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Kar po domače.

SOBOTA, 24. aprila: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 18. aprila: 11.00 Katoliška velikonočna maša — 12.00 Velikonočni nagovor papeža Pavla VI. in blagoslov URBI ET ORBI — 15.55 Kralj čevljar — 17.10 Bik ima domotožje (I) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Glasba v sliki: Sanjarjenje — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kriminalna zgodba iz časa Ludvika XIV.: Gospodična von Scuderi — 21.45 Poročila in šport — 22.00 Mož iz Kentuckyja.

PONEDELJEK, 19. aprila: 15.45 Lassijeva največja pustolovščina — 17.05 Peter, risanka — 17.10 Bik ima domotožje (II) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Gradiščanski letni časi — 19.00 H. C. Artmannova literatura — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Veliko hrupa za nič, šaloigra Williama Shakespeara — 22.45 Poročila in šport.

TOREK, 20. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi: Veliko veselje — malo veselje — 9.30 Materija in prostor (15) — 10.00 TV v šoli: Steklo, od 7. šolske stopnje — 10.30 Mož iz Kentuckyja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Lepa Marijana: Lažnivi igralec — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Stanovati v morju — 20.50 Politična dokumentacija — 21.50 Poročila in šport.

SREDA, 21. aprila: 9.00 Pošiljka z mišjo — 9.30 Kmetijstvo danes (15) — 10.00 TV v šoli: Madrid in osrednja Španija (od 6. šolske stopnje) — 10.30 Odisejeve pustolovščine — 17.00 Medvedek in vremenska ura, predstava lutkovnega teatra — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Vsi moji dragi — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Majhne lisičke; ameriški družinski epos ob koncu stoletja.

ČETRTEK, 22. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Tržno raziskovanje in tržne prognoze — 10.00 TV v šoli: Zgodovina stoletij (7) — 10.30 Zgodilo se je podnevi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Farma Follyfoot: Obrekovanje — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Skoraj pesnik — 22.30 Peter Voss, tat milijonov — 23.20 Poročila in šport.

PETEK, 23. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi: Tujka — 9.30 Epilog, Ernsta Kreneka — 10.00 TV v šoli: Obiščemo razstavo: Gotika v Avstriji (2) — 10.30 Barbarella; utopistična pustolovščina ljubke agentinje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji: Za vitko linijo — 18.25 MI — 18.45 Oddaja Zvezne gospodarske zbornice — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Derrick: Trobentačeva smrt — 21.05 Ljubljena Avstrija — 22.05 Balduin, strah Saint Tropeza — 23.40 Poročila in šport.

SOBOTA, 24. aprila: 15.35 Dva srečna človeka; juristična zakonska komedija — 17.00 Risati — slikati — oblikovati — 17.30 Black Beauty: Čudni tujec — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Dober večer vošči v soboto zvečer Heinz Conrads — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Skok v raj, šaloigra v treh dejanjih Josefa Rudolfa Schwarza — 21.40 Šport — 21.55 Vprašanja kristjana — 22.00 Brezsrčni napad na nogometnem stadionu v Los Angelesu — 23.25 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 18. aprila: 16.30 Hokuspokus, komedija, v kateri igra precejšnjo vlogo portret — 18.00 Howdy-film iz življenja na Divjem zahodu — 18.50 Easter parade — velikonočna parada; ameriški musical iz leta 1948 — 20.15 Pomlad na Dunaju — 21.30 Dva skeča Ephraima Kishona.

PONEDELJEK, 19. aprila: 17.45 Obleka; zgodba za časa Kristusovega življenja, po romanu „Obleka Odrešenikova" — 19.55 Srečanje Page; vožnja s flosom skozi Grand Canyon — 20.30 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Sovjetska zveza — Združene države Amerike.

TOREK, 20. aprila: 17.55 Kmetijstvo danes (15) — 18.25 Angleščina za tiste, ki že nekaj znajo — 18.50 ORF danes — 19.00 V večnem ledu; po sledovih Alfreda Wegenerja — 19.45 Može brez živcev — 20.00 Zgodilo se je podnevi — 21.40 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 21. aprila: 17.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Katovicah — 19.05 Tržno raziskovanje in tržne prognoze (2) — 19.35 Tečaj francoskega jezika — 20.00 Teleobjektiv: Claus Gatterer se predstavi — 20.30 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Katovicah — 22.30 Čas v sliki 2 in kultura.

ČETRTEK, 22. aprila: 17.55 Epilog — Ernst Krenek — 18.25 Tečaj ruskega jezika — 18.50 ORF danes — 19.00 Dežela orla; dokumentacija o zaščitenih področjih severozahodne Škotske — 19.45 Rimske skice gestika Neaplčanov — 20.00 Barbarella, utopistična pustolovščina ljubke agentinje — 21.55 Čas v sliki 2 in kultura.

PETEK, 23. aprila: 17.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Katovicah — 19.05 Govoriti in govoriti pustiti (4) — 19.35 Nemščina za prakso — 20.00 Trailer; za ljubitelje filma — in svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Katovicah — 22.30 Čas v sliki 2 in kultura — 23.00 High Chapparal.

SOBOTA, 24. aprila: 17.00 Ljubljena Avstrija — 18.00 Brez nagobčnika, mladinski magazin — 18.50 ORF danes — 19.00 Pomladno taborišče Eskimov na ledu — 19.50 Gelarija — 20.15 Ljubezen in bolečina in celotna prekleta reč; romantično-zabavna ljubezenska zgodba — 22.00 Teleobjektiv: Claus Gatterer se predstavi.

TV Ljubljana

NEDELJA, 18. aprila: 8.40 Poročila — 8.45 Za nedeljsko dobro jutro: Planinski oktet in ansambel Valterja Skoka — 9.15 625 — 9.55 Vzpon človeka, barvna serija — 10.45 Otroška matineja: Mihec iz Lönneberga, zgodbe o Poluhcu — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 „Znanje — imanje" — 13.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Pisani svet — Okrogli svet — Domovina je ena — Morda vas zanima — Hokej: SZ — ČSSR — 17.45 Samorastniki — slovenski celovečerni film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 Salaš v malem ritu, barvna nadaljevanka — 20.55 Volja je pot, 7. del — 21.15 TV dnevnik — 21.35 Športni pregled — 22.10 Hokej: ZDA — ZRN, barvni posnetek s svetovnega prvenstva v Katovicah.

PONEDELJEK, 19. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 16.00) — 17.15 Zgodbe o Poluhcu — 17.30 Zasebna življenja: Labod — 17.55 Obzornik — 18.10 Mozaik — 18.15 Naše kače — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — Ščedrin: I. koncert za orkester — Prokofjev: koncert za klavir in orkester št. 3 — 21.00 Kulturne diagonale — 21.30 TV dnevnik — 21.45 Hokej: SZ — ZDA, barvni posnetek s svetovnega prvenstva v Katovicah.

TOREK, 20. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 11.05 TV v šoli (do 11.35) — 17.20 Vrtev na obisku: Kaj ve Ciciban o prometu — 17.35 Papirnati mesec, serijski barvni film — 18.00 Obzornik — 18.15 Ne prezrite — 18.40 Mozaik — 18.45 Narodna glasba — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mi med seboj: Brkinci včeraj, danes, jutri — 20.55 A. Huxley: Kontrapunkt življenja, barvna nadaljevanka — 21.45 TV dnevnik.

SREDA, 21. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.05) — 17.10 K. Brenkova: Deklica Delfina in lisica Zvitorepka, oddaja — 17.25 Pionirji fotografije — barvna serija — 17.55 Obzornik — 18.10 Reportaža — 18.40 Mozaik — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Somrak bogov — barvni film — 22.30 TV dnevnik.

ČETRTEK, 22. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.05) — 15.20 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, barvni posnetek iz Katovic — 17.20 Cvetlične pravljice, barvna oddaja — 17.35 Neven, barvna oddaja — 18.00 Obzornik — 18.15 Mozaik — 18.20 Računalnik in uganka o Leonardu, barvna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kam in kako na oddih? — 20.10 V živo, vmes poročila.

PETEK, 23. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.10) — 16.45 Križem kražem — 16.55 Morda vas zanima: Slavko Tihec — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Košarka: Jugoslavija — Kuba — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 A. Marodič: Eximpeyimpex, oddaja iz cikla Mali oglasi — 21.10 Šerif v New Yorku, serijski barvni film — 22.50 TV dnevnik — 22.55 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu iz Katovic.

SOBOTA, 24. aprila: 9.30 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.10 TV v šoli (do 12.30) — 15.50 Študij na univerzi: Medicina — 16.10 Veliki raziskovalci, serijski film — 17.00 Obzornik — 17.10 Športni prenos — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 TV žehtnik — barvna šaljivo-zbadljiva oddaja — 20.30 Moda za vas, barvna oddaja — 20.40 Metulji so svobodni — barvni film — 22.25 TV dnevnik — 22.45 625.

Kavalir v tramvaju

(Nadaljevanje z 9. strani)

„Glavno, da tega ne boste nikoli več storili!"

Tramvaj se je zaustavil. Potniki so se pričeli prerivati proti izhodu.

„Kaj pa naj storim?" je vprašala.

„Kar sedite na svojem mestu! Sedite in se lepo z menoj pogovarjajte! Ali vam morda pogovor ni prijeten?"

„Že," je dejala, „ampak . . . "

„Ampak? Mar vam nisem vedno zagotavljal, da vam pred nobenim moškim ni treba vstati?"

Namesto odgovora je vedno znova skušala vstati. S težavo sem jo zadrževal. Pomislil sem, da je gotovo imela težko mladost: oče jo je pretepal, bratje so jo zapostavljali. Kako dobro, da je srečala mene, ki ji bom povrnil žensko dostojanstvo!

In nato sem na svoje presenečenje opazil, da je jokala. Solze so ji lile po nesrečnem obrazu.

„Za božjo voljo!" sem dejal. „Mar je tako hudo, če srečate vljudnega in dostojnega moža?"

„Da!" je hlipala in si brisala z roko svoja lica. „Že ko ste vstopili, bi . . . "

„Bi? Kaj bi tedaj?"

„Že tedaj bi morala izstopiti. Vi pa me niste pustili. In zdaj moram teči tri postaje nazaj . . . "

Debela ženska, ki je stala ob meni, je zmajala z glavo. Nato pa je rekla:

„Ja, ja, današnji kavalirji! Čim starejši tem hujši so!"

„Popolna kopija Richarda Henry Morgana!" se je zasmejal volk Wall Streeta. „Moj Bog, kako imenitno se je znal pobahati, kadar je bilo potrebno!"

„Škoda, da vas ni pokopal že moj oče in da je pustil meni ta neprijetni posel," je vrnil Francis Reganu za slovo.

„In vse stroške za pogreb ti je prepustil," se je odrezal Regan. „Ta reč bo zelo draga in nikar ne misli, da se konča s pogrebom v tem kabinetu."

*

„Jutri je torej zadnji dan," je dejal Francis Bascomu, ko sta se zvečer sestala. „Jutri ob tem času bomo po vseh pravilih skalpirano, odrto, posušeno strašilo v Reganovi privatni zbirki. A kdo bi si mislil, da je stari pes pripravljal vse to zame? Nikoli mu nisem storil nič žalega. Nasprotno, vedno sem ga imel za najboljšega prijatelja pokojnega očeta. Samo en izhod je iz tega brezupnega položaja. Če se Charlyu Tipperyju posreči pregovoriti starega stiskača in dobiti del njegovih prihrankov, sem rešen. V nasprotnem primeru me čaka neizbežen polom."

„Ali če bi Zedinjene države objavile moratorij," je pripomnil Bascom brez najmanjšega upanja, da se to zgodi.

Regan je bil ta čas v družbi svojih agentov in izvedencev v raznašanju tendencioznih vesti. Zbral jih je okrog sebe in jim govoril:

„Prodajte! Prodajte! Prodajte vse, kar imate! Ne vidim konca te panike na borzi!"

In ko se je Francis vračal domov ter kupil najnovejšo posebno izdajo časnika, je prebral z ogromnimi črkami priobčeno senzacijo pod naslovom:

„Ne vidim konca te panike — Thomas Regan."

Naslednji dan ob osmih zjutraj je Charley Tippery prišel k Francisu, pa ga ni našel doma. Tisto noč Washington sploh ni spal in nočne brzojavke so raznesle na vse konce in kraje sveta senzacionalno vest, da Zedinjene države sicer niso napovedale vojne, vendar so pa objavile moratorij. Bascom je planil v Francisovo sobo že ob sedmih zjutraj, ko je ta še spal. Francis se je takoj napotil s svojim agentom v Wall Street. Moratorij je bil zadnje upanje in čakalo ju je mnogo važnih opravkov.

Charley Tippery pa ni bil prvi gost, ki se je zglasil tisto jutro v dvorcu na Riverside Drive. Nekaj minut pred osmo sta planila v dvorec vsa zagorela in zaprašena Henry in Leoncie. Za vratarja se sploh nista zmenila, tako da je bil komornik Parker ves presenečen obenem pa ogorčen nad njuno vsiljivostjo.

„Prav po nepotrebnem ste izvolili planiti tako nepričakovano v dvorec," je dejal Parker neznancema. „Mr. Morgana namreč ni doma."

„Kam je pa šel?" je vprašal Henry nestrpno in predjal ročni kovček v drugo roko. „Takoj morava govoriti z njim. In če vam jaz pravim takoj, tedaj ste lahko prepričani, da pomeni to urno. Kdo pa ste, tristo vragov?"

„Komornik mr. Morgana," je odgovoril Parker dostojanstveno. „A kdo ste vi?"

„Jaz sem Morgan," je odgovoril Henry kratko in se ozrl, kakor da nekaj išče. Nato je stopil k vratom knjižnice, pogledal notri, opazil telefon in pripomnil:

„Kje je Francis? Po katerem telefonu lahko govorim z njim?"

„Mr. Morgan mi je strogo zabičal, da mu ne sme nihče telefonirati, razen če bi bila stvar res zelo nujna."

„Moja zadeva je več kot zelo nujna. Katero številko ima?"

„Mr. Morgan je danes zelo zaposlen," je ponovil Parker trdovratno.

„Je res, da mu prede slaba?" je vprašal Henry.

Na komornikovem obrazu se ni zganila nobena mišica in tudi njegove ustnice so ostale mirne.

„Vse kaže, da ga danes prav pošteno oskubejo, a?"

Parker je zrl predse, kakor da ničesar ne sliši, niti ne razume.

„Drugič vas moram opozoriti, da je zelo zaposlen," je spregovoril dostojanstveno.

„Vrag vzemi njegovo zaposlenost," ga je prekinil Henry. „Saj vendar že ves svet ve, da mu teče voda v grlo in da je na borzi izgubil vse imetje. Prav vsi že vedo, da je njegov položaj brezupen. Današnji jutranji listi so polni alarmantnih vesti o njegovem polomu. Zdaj pa k stvari, moj dragi komornik! Povejte mi številko njegovega telefona. Urediti moram z njim zelo važno zadevo."

Toda Parker je bil neizprosen.

„Kdo je njegov zaupnik? Ali njegov agent? Ali kdorkoli izmed njegovih zastopnikov?"

Parker je zmajal z glavo.

„Če mi poveste, kakšna je tista zadeva, ki bi jo radi uredili . . . " je spregovoril.

Henry je postavil kovček na tla ter se pripravil, da plane na komornika in ga prisili povedati številko Francisovega telefona. Zdaj je posegla vmes Leoncie.

„Povej mu," je dejala.

„Povem naj mu!" je vzkliknil Henry, ki je takoj razumel, kaj misli. „Čemu neki bi mu pravil, ko mu pa lahko pokažem. Pojdite sem, Parker!"

Stopil je v knjižnico, vrgel zaprašeni kovček na mizo in ga začel odpirati.

„Čujte, mr. komornik! Najina zadeva je popolnoma realna. Nameravava namreč rešiti Francisa Morgana. Prišla sva, da mu pomagava iz zagate. Tu v temle kovčku imava zanj milijone."

Pri teh besedah je Parker prestrašeno odskočil. Ves čas je opazoval neznanca mirno in rezervirano, zdaj se je pa prepričal, da postaja stvar resna. Čudna gosta sta morala biti norca ali pa premetena zločinca. Kdo mu lahko jamči, da nimata slabih namenov. Saj ni izključeno, da ga nalašč zadržujeta tu z bajkami o milijonih, medtem ko njuni pajdaši ta čas kradejo v drugem nadstropju. Kovček je pa kovček. Kdo ve, če ni v njem dinamita?

„Poglejte!"

Parker je že hotel pobegniti pa ga je Henry še pravočasno prijel za vrat. Z drugo roko je odprl kovček. In Parker je zagledal ogromno množino draguljev.

(Dalje prihodnjič)

Vesele velikonočne praznike želijo:

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI

Dr. Janko TISCHLER

ODVETNIK

CELOVEC
8.-Mai-Straße 16

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim odjemalcem

Helmut Schwab

KÜHNSDORF — SINČA VAS
Telefon (0 42 32) 80 08

- **gradbeni material**
- **deželni pridelki**
- **pesek**
- **gramoz**
- **gorivo**

Vesele velikonočne praznike želi vsem odjemalcem, prijateljem in znancem

KROJAŠTVO

WEISS

ŠT. JANŽ V ROŽU
CELOVEC
Spitalgasse 12

VSEM NAROČNIKOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ŽELI VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Franc Begusch

gradbeno podjetje

BISTRICA V ROŽU 168
telefon (0 42 28) 246

CELOVEC, Wiegelegasse 20
telefon 22 7 70

Vesele velikonočne praznike želi svojim gostom tostran in onstran Karavank

Jožko Malle

- **restavracija**
- **trgovina**
- **bencinska črpalka**

ŠT. LENART — LJUBELJ

Vsem svojim članom in vlagateljem želi veselo Veliko noč

POSOJILNICA

Šmihel pri Pliberku

POSOJILNICA

Dobrla vas

želi svojim članom in vlagateljem vesele velikonočne praznike

---

Rojakom iz Koroške in Slovenije, ki pridejo v Globasnico, želi vesele velikonočne praznike

A & O TRGOVINA
IN GOSTILNA

Smrečnik Šoštar

GLOBASNICA
telefon 0 42 36 - 10 01

Vsem dragim prijateljem, znancem, odjemalcem in gostom veselo Veliko noč

TRGOVINA IN GOSTILNA

Janko Ogris

pd. MIKLAVŽ

BILČOVS
Telefon 0 42 28 - 23 14

Svojim odjemalcem želi vesele velikonočne praznike

KMEČKO-GOSPODARSKA ZADRUGA

r. z. z o. j.

ŠT. JAKOB v Rožu

Vsem gostom, znancem, sorodnikom, prijateljem in obiskovalcem gostišča želi blagoslovljene velikonočne praznike

PENZION
IN GOSTIŠČE

Stern

STARA VAS 32

9141 DOBRLA VAS
Tel. 0 42 37 - 243

Vsem svojim dobaviteljem, delavcem in odjemalcem želi vesele velikonočne praznike

Fa. Štefan Trampuš

lesna trgovina — žaga **NONČA VAS — DOB pri Pliberku**

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM, PRIJATELJEM IN SVOJIM USLUŽBENCEM

želi
VESELO VELIKO NOČ

Franc Gasser

tesarstvo

BILČOVS — LUDMANNSDORF 26
telefon 0 42 28 - 24 19

Vsem cenjenim odjemalcem,
gostom in znancem
želi vesele velikonočne praznike

Mihej Antonič

hotel **„ROŽANSKI DOM“**

Reka pri Št. Jakobu v Rožu

Vsem obiskovalcem gostišča,
restavracije in kegljišča
želiva blagoslovljeno Veliko noč

„Juena“

(Lastnika A. in L. GREGORIČ)

ČEPIČE PRI GLOBASNICI

Posojilnica

Velikovec

želi vsem članom in vlagateljem
vesele velikonočne praznike

Posojilnica

Borovlje

ŽELI SVOJIM ČLANOM
IN VLAGATELJEM
VESELE
VELIKONOČNE
PRAZNIKE

Kmečko-gospodarska zadruga Brnca

želi vsem svojim članom
in odjemalcem
vesele velikonočne praznike

Vsem svojim odjemalcem,
prijateljem in znancem želi
vesele velikonočne praznike

Štefan Gregorič

MALA VAS — GLOBASNICA

tel. 0 42 36 - 23 10 04

Sanitarne in vodovodne naprave, centralne kurjave

V zalogi in na izbiro imamo tudi ves potrebni material

Najugodnejše in poceni vam izvrši domače podjetje

Vesele velikonočne praznike želi

MIZARSTVO

Hanzej GABRIEL

ŠT. JANŽ V ROŽU

tel. 0 42 28 - 378

9162 Weizelsdorf / Svetna vas

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in kupcem želi vesele velikonočne praznike

avtotrgovina in mehanična delavnica
odvlačilna služba

Karl Purkowitzer

9100 VÖLKERMARKT — VELIKOVEC

Jauntalweg 2, tel. 0 42 32 - 519

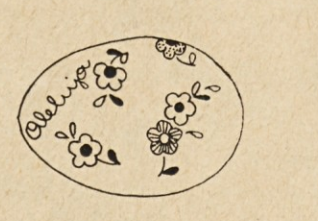

Vesele velikonočne praznike želi
vsem odjemalcem in znancem

VELETRGOVINA S
KMETIJSKIMI STROJI
EKSPORT — IMPORT

Krivograd

ŠMIHEL nad PLIBERKOM

Tel. 0 42 35 - 34 1 97

POSOJILNICA

Globasnica

želi vsem članom in vlagateljem
vesele velikonočne praznike

GRADBENO PODJETJE
ZA VISOKE, NIZKE IN
ŽELEZOBETONSKE GRADNJE

Ing.

Palmisano

ŠT. JAKOB V ROŽU

HRANILNICA IN POSOJILNICA

Bistrica na Zilji

želi vsem članom in vlagateljem
vesele velikonočne praznike

Vesele velikonočne praznike
želi vsem cenjenim odjemalcem
in znancem

MIZARSTVO

Hribernik

ŽIHPOLJE

Vesele velikonočne praznike
želi vsem odjemalcem

POSOJILNICA

LEDINCE

Johan Lomšek

TIHOJA 2 — ŠT. LIPŠ

Tel. 0 42 37 - 246

- Traktorje, poljedelske stroje
- Električna in kuhinjska oprema
- Mopedi, kolesa, šivalni stroji
- Avtomobilske in traktorske gume
- Mehanična delavnica, servis in vsi nadomestni deli

Vesele velikonočne praznike želi
vsem svojim odjemalcem
in prijateljem

čevljarstvo

in trgovina s čevlji

Franc Tomasch

ŠT. LIPŠ pri DOBRLI VASI
PLIBERK